

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

OPISKELIJAN HARJOITTELUOPAS KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOON

TEKIJÄ: Minttu Puustinen

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Bioanalyytikon tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä(t) Minttu Puustinen			
Työn nimi Opiskelijan harjoitteluopas klinisen fysiologian laboratorioon			
Päiväys	21.11.2018	Sivumäärä/Liitteet	30/1
Ohjaaja(t) Ulla Korhonen, lehtori.			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion yliopistollinen sairaala			
Tiivistelmä			
<p>Ammattitaitoa edistävä ohjattu harjoittelu on merkittävässä roolissa bioanalytikko-opiskelijan ammatillisessa kasvussa ja työelämän asiantuntijuuden kehittymisessä. Ohjatussa harjoittelussa opiskelija tutustuu ammatitopintojen keskeisiin työtehtäviin ja työelämän pelisääntöihin. Aihe opinnäytetyölle tuli Kuopion yliopistolliselta sairaalalta, jonka klinisen fysiologian laboratoriosta puuttui ohjatun harjoittelujakson perehdytysmateriaali. Opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa laadukas perehdytysmateriaali harjoitteluyksikön käyttöön. Perehdytysmateriaalin tavoitteena oli kehittää harjoitteluyksikön opiskeluohjausta sekä tukea bioanalytikko-opiskelijoiden klinisen fysiologian harjoittelujaksolle valmistautumista ja ohjatun harjoittelun aloitusta. Perehdytysmateriaali toteutettiin bioanalytikkoiden ammattitaitoa edistävälle klinisen fysiologian harjoittelujaksolle.</p> <p>Opinnäytetyön teoriataustan keskeisiä aiheita ovat ammattitaitoa edistävä ohjattu harjoittelu, klinisen fysiologian harjoittelujakso ja opiskelijan perehdyttäminen. Opinnäytetyön tuotoksena valmistui tarkoitukseen sopiva harjoitteluopas, joka hyödyttää bioanalytikko-opiskelijoita ja opiskelijan perehdytykseen osallistuvia henkilöitä. Teoriataustan tietoja hyödynnettiin harjoitteluoppaan suunnittelussa ja toteutuksessa. Harjoitteluoppaan suunnittelua ja toteutusta ohjasivat myös Savonia-ammattikorkeakoulun opettajat sekä toimeksiantajan yhteysthenkilöt antamalla rakentavaa palautetta koko opinnäytetyöprosessin ajan.</p> <p>Harjoitteluopas sisältää yleistietoa Kuopion yliopistollisesta sairaalasta, KYS-kuvantamiskeskukselta sekä klinisen fysiologian harjoitteluyksiköstä. Yleistiedon avulla opiskelija saa käsityksen harjoitteluorganisaation periaatteista ja arvoista. Harjoitteluoppaassa käydään läpi harjoitteluyksikön tilat ja toiminta sekä harjoittelun käytännötoteutuksen kannalta keskeisiä asioita. Harjoittelujakson aloitusta pyritään sujuvoittamaan ohjeistamalla opiskelijaa etukäteen toimitettavista ja kerrattavista asioista.</p> <p>Opinnäytetyön jatkokehityksessä voidaan tutkia harjoitteluoppaan hyödyllisyyttä ja toimivuutta ohjattuun harjoitteluun saapuvilla bioanalytikko-opiskelijoilla. Toimeksiantaja sai harjoitteluoppaan sekä word- että pdf-tiedostona. Harjoitteluopasta on mahdollista jatkokehittää sisällöllisesti, ulkonäköllisesti ja halutessa muokata täysin erilaiseen muotoon. Harjoitteluoppaan koostaminen osittain tai kokonaan virtuaaliseksi voi olla tulevaisuuden opinnäytetyöaihe.</p>			
Avainsanat Ohjattu harjoittelu, klininen fysiologia, perehdyttäminen, perehdytysmateriaali, bioanalytikko-opiskelija			

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Biomedical Laboratory Science			
Author(s) Minttu Puustinen			
Title of Thesis A Student's guide to practical training in laboratory of clinical physiology			
Date	21.11.2018	Pages/Appendices	30/1
Supervisor(s) Ulla Korhonen			
Client Organisation /Partners Kuopio University Hospital			
<p>Abstract</p> <p>Guided practical training plays an important role in the development of professional growth of a biomedical laboratory scientist student. In guided practical training, students learn the core of the vocational studies and the rules of working life. The topic of this thesis came from Kuopio University Hospital, where the laboratory of clinical physiology did not have introduction material for the guided practical training. The aim of the thesis was to design and produce high-quality introduction material to the practice unit. The aim of the introduction material was to develop the student guidance of the practice unit and provide support to biomedical laboratory scientist students preparing for the guided practical training period in the clinical physiology laboratory. The introduction material is aimed to be used during a clinical physiology training period of biomedical laboratory scientist students.</p> <p>The output of the thesis is a suitable Practice Guide for the guiding purpose, benefiting biomedical laboratory scientist students in their practical training and also the personnel guiding them. The Guide contains general information about Kuopio University Hospital, KUH-Imaging Center and the Clinical Physiology Practice Unit. With this information the students gain an understanding of the principles and values of the organization. The Guide presents the facilities and the activities of the unit as well as the key issues related to the practical implementation of the training. The Guide helps students prepare for their practical training period by introducing the main learning topics and goals of the training.</p> <p>The key themes of the theoretical background of the thesis are vocational guided practical training that promotes professionalism, a guided practical training period in clinical physiology, and student guiding. The theoretical background was used in the planning and implementation of the Guide and it was a result of multi-professional co-operation. The planning and implementation of the Practice Guide was guided by the teachers of Savonia University of Applied Sciences the client organization contacts giving constructive feedback throughout the work.</p> <p>A topic for further study could be the practicality and functionality of the Guide. The Guide can be further developed as to the content, the layout and, if desired, the form. The Practice Guide could also be turned over into a partially or wholly virtual form.</p>			
<p>Keywords Guided practical training, clinical physiology, introduction, introduction material, biomedical laboratory scientist student</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	OPISKELIJASTA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN AMMATTILAISEKSI.....	6
2.1	Ammattitaitoa edistävä ohjattu harjoittelu	6
2.2	Bioanalyytikon koulutus.....	8
2.3	Kliinisen fysiologian ohjattu harjoittelu	8
3	OPISKELIJA KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOSSA	10
3.1	Kliinisen fysiologian tutkimukset.....	10
3.1.1	EKG ja EKG:n pitkäaikaisrekisteröinti	10
3.1.2	Kliininen kuormituskoe	11
3.1.3	Spirometria.....	11
3.2	Laatu ja laadunhallinta	12
3.3	Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaus	13
3.4	Turvallisuus.....	14
4	OPISKELIJAN PEREHDYTTÄMINEN.....	16
4.1	Perehdytyksen tavoitteet ja sisältö	16
4.2	Perehdytysmateriaalin käyttö ja suunnittelu	17
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	19
6	OPINNÄYTETYÖPROSESSI	20
6.1	Toimeksiantaja	20
6.2	Opinnäytetyön tausta ja toteutus	21
7	POHDINTA.....	23
7.1	Kehittämistyö ja opinnäytetyöprosessi	
7.1.1	Kehittämistyö.....	23
7.1.2	Opinnäytetyöprosessi	24
7.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	25
7.3	Oman oppimisen arviointi ja ammatillinen kasvu	26
7.4	Opinnäytetyön jatkokehitys	26
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	27
	LIITE 1: HARJOITTELUOPAS BIOANALYTIKKO-OPISKELIJOILLE KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOON	

1 JOHDANTO

Bioanalyytikon tutkinto-ohjelmaan sisältyy paljon käytännön harjoittelua, joka koostuu koululla pidettävistä harjoittelutunneista ja työelämän harjoitteluyksikössä järjestettävästä ohjatusta harjoittelusta. Ammattikorkeakoulutuksessa korostetaan ohjatun harjoittelun merkitystä opiskelijan ammatillisessa kasvussa ja asiantuntijuuden kehittymisessä. Ohjatussa harjoittelussa opiskelija perehtyy ammatitopintojen keskeisiin työtehtäviin sekä tiedon ja taidon käytännön soveltamiseen. Uuteen toimintaympäristöön saapuvan opiskelijan perehdyttäminen on välttämätöntä harjoitteluyksikön toiminnan laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi. Ohjatussa harjoittelussa perehdyttäminen tapahtuu pääasiassa ohjaajan ja opiskelijanvälisenä keskusteluna. Laadukkaalla perehdytysmateriaalilla voidaan tukea opiskelijan perehdytystä suunnitelmallisesti. Hyvä perehdytys motivoi opiskelijaa itseohjautuvuuteen harjoittelujakson aikana. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; Heinonen 2004; Laine, Ruishalme, Salervo, Silen ja Välimäki 2014; Romppanen 2011; ValOpe 2017.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa harjoitteluopas bioanalyttikko-opiskelijoiden ammattitaitoa edistävälle harjoittelujaksolle kliinisen fysiologian laboratorioon. Opinnäytetyön aihe tuli Kuopion yliopistolliselta sairaalalta, jonka kanssa harjoitteluopas toteutettiin yhteistyönä. Aihe on harjoitteluyksikön opiskelijaohjauksen kannalta tärkeä, koska harjoitteluyksiköllä ei ole käytössä aiempaa vastaavaa perehdytysmateriaalia. Opiskelijaohjauksen laatusuosituksissa korostetaan laadukkaan perehdytyksen perustuvan tarkoituksenmukaiseen perehdytysmateriaaliin. Lisäksi harjoitteluyksikössä oli huomattu, että opiskelijoiden harjoittelujaksoon valmistautumisessa olisi parannettavaa. Perehdytysmateriaali muotoutui suunnittelun kautta harjoitteluoppaaksi, jonka tavoitteena on kehittää harjoitteluyksikön opiskelijaohjauksen laatua ja tukea bioanalyttikko-opiskelijoiden harjoittelujakson aloitusta. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; ValOpe 2017.)

Harjoitteluopas on tarkoitettu kliinisen fysiologian ohjattuun harjoitteluun saapuville bioanalyttikko-opiskelijoille. Harjoitteluopas toimii valmistavana perehdytysmateriaalina, joka lähetetään opiskelijalle etukäteen ennen varsinaisen harjoittelujakson alkua. Harjoitteluopas ohjaa opiskelijaa ohjattuun harjoitteluun liittyvissä asioissa ja valmistaa opiskelijaa harjoittelujakson aloitukseen. Harjoitteluoppaasta löytyy perehdytysmateriaalille ominaisesti harjoitteluorganisaation esittely, tietoa kliinisen fysiologian harjoittelujaksosta ja -yksiköstä sekä ohjeet harjoitteluun valmistautumisesta. Harjoitteluoppaassa kerrotaan tiiviisti harjoittelujakson käytännön toteutuksen keskeisistä asioista, kuten ensimmäisestä päivästä ja harjoitteluyksikön turvallisuuskäytännöistä.

2 OPISKELIJASTA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN AMMATTILAISEKSI

Sosiaali- ja terveysalan koulutusten tärkein tehtävä on kouluttaa ammattitaitoisia työntekijöitä terveydenhuoltoon. Tavoitteena on, että terveydenhuollon säänneltyihin ammatteihin valmistuvilla on laaja-alaisen ja yleispätevän ammatillisen asiantuntijuuden lisäksi tarvittavat sosiaali- ja terveyspalveluiden laadun edellyttämät valmiudet. Näihin valmiuksiin kuuluu ohjaavien eettisten arvojen, periaatteiden ja käytänteiden ymmärtäminen ja toteuttaminen käytännön työssä. Ihmisarvoinen kohtelu, oikeudenmukaisuus, tasa-arvoisuus sekä asiakkaan itsemääräämisoikeuden, yksityisyyden ja koskemattomuuden kunnioittaminen ovat tärkeitä sosiaali- ja terveysalan työtä ohjaavia eettisiä arvoja. Eettisten arvojen lisäksi toimintaa säätelevät useat lait ja asetukset, joista tärkeitä ovat muun muassa terveydenhuoltolaki (2010/1326) ja laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785). (Heinonen 2004, 16; Laine ym. 2014, 188-190; ValOpe 2017, 4.)

Ammatillinen asiantuntijuus muodostuu teorian ja käytännön ammatillisesta erikoisosaamisesta, joka rakentuu koulutuksen aikana. Kyky jatkuvaan uuden oppimiseen, oman alansa tiedot, taidot ja kokemukset kuuluvat asiantuntijuuteen ja muodostavat sen perustan. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010.) Merkittävä osa ammatillisesta kasvusta, osaamisesta ja työelämätaitojen kehittymisestä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa tapahtuu opetussuunnitelman mukaisessa ohjatussa harjoittelussa. Ohjatussa harjoittelussa opiskelija saa käytännön kokemusta toimintaa ohjaavista arvoista ja työelämän pelisäännöistä. Harjoitteluyksikölle ohjattu harjoittelu mahdollistaa työpaikan esittelyn ja tulevien ammattiosaajien tukemisen. (Heinonen 2004, 16; Laine ym. 2014, 182-187; ValOpe 2017.)

2.1 Ammattitaitoa edistävä ohjattu harjoittelu

Harjoittelua pidetään terveysalan koulutuksen ja ammatin oppimisen ytimenä. Sen merkitys on suuri etenkin ammatillisen ja asiantuntijuuden kasvun prosessissa. Opiskelijan ammatillinen kasvu ja kehitys tapahtuvat vähitellen uuden oppimisen myötä. Ohjatun harjoittelun tarkoituksena on perehdyttää opiskelija ohjatusti ammattiopintojen keskeisiin työtehtäviin sekä tiedon ja taidon käytännön soveltamiseen. Ohjatun harjoittelun perimmäinen tavoite on, että opiskelija oppii ymmärtämään hoitotyön prosessia ja potilaan kohtaamista, koska niiden merkitys korostuu valmistumisen jälkeen työelämään siirryttyä. Ohjattu harjoittelu luo pohjan koko työelämän kestävään ammattitaidon ja asiantuntijuuden kehittymiseen. (Laine ym. 2014, 182-187; Romppanen 2011.)

Opiskelijalla on oikeus laadukkaaseen ja turvalliseen ohjattuun harjoitteluun. Ohjatun harjoittelun vaatimuksista on säädetty ammattikorkeakoulutusta (2014/932) ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä (1994/559) koskevilla lailla. Ohjatun harjoittelun tulee olla suunnitelmallista ja tarkoituksenmukaista, ja se tulee toteuttaa asetettujen säädösten ja hyvien käytänteiden mukaisesti. Harjoittelujakso tulee suunnitella etukäteen niin, että se vastaa ohjatun harjoittelun vaatimuksia. Sosiaali- ja terveysalan ohjattu harjoittelu järjestetään opintojakson edellyttämässä työympäristössä, yleensä yksityisessä tai julkisessa terveydenhoidon yksikössä. Sosiaali- ja terveysalan koulutusorganisaatio ja terveydenhoidon harjoitteluyksikkö laativat harjoittelusopimuksen, jossa on sovittu ohjatun harjoittelun

sisällöstä ja toteuttamisesta. Molemmat osapuolet sitoutuvat osaltaan noudattamaan harjoittelusopimusta. Koulutusorganisaation tehtävänä on opiskelijoiden valmistaminen harjoittelujaksolle ja huolehtia, että opiskelijalla on tarvittava osaaminen harjoittelujakson suorittamiseen. Harjoitteluyksikön tehtävä on varmistaa, että opiskelijan ohjaukseen on varattu tarvittavat resurssit ja opiskelijaohjaus vastaa laatusuosituksia. (ValOpe 2017.)

Sosiaali- ja terveystieteiden ohjatun harjoittelun laajuus vaihtelee koulutusalan mukaan 30-120 opintopisteen välillä jakautuen eri pituisiin harjoittelujaksoihin. Jokaisella harjoittelujaksolla on ennalta sovitut oppimistavoitteet. Harjoittelujakson oppimistavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat opiskelijaohjauksen laatu ja opiskelijan itseohjautuvuus. (Heinonen 2004, 13; ValOpe 2017.)

Ohjatun harjoittelujakson oppimisvaiheet voidaan kuvata vuorovaikutustilanteiden mukaan seuraavalla tavalla:

1. Koulutusorganisaatiossa tapahtuva opiskelijoiden valmistaminen ohjatulle harjoittelujaksolle. Valmistamisen tavoitteena on orientoitua harjoittelujakson tavoitteisiin, toimintatapoihin ja tehtäviin yleisellä tasolla. Opiskelijaa ohjataan omien henkilökohtaisten oppimistavoitteiden laatimiseen.
2. Harjoitteluyksikön ja opiskelijaohjaukseen osallistuvien henkilöiden valmistaminen käymällä yhdessä läpi ohjatun harjoittelun tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijaohjaajan ja opiskelijan kannalta on tärkeää, että he saavat tarvittavat tiedot ja käsityksen toisistaan.
3. Harjoitteluyksikössä tapahtuva ohjattu harjoittelu sisältää perehdyttämistä, tehtävien opastamista, neuvontaa, opetusta, sekä ohjaus- ja palautekeskustelua. Ohjauksen tavoitteena on saada opiskelija osallistumaan toimintaan ja löytää vuorovaikutuksen kautta yhteisymmärrys toimintatavoista ja työtehtävistä.
4. Ohjatun harjoittelun arviointi harjoitteluyksikössä siten, että esiin tulevat kaikkien osapuolien havainnot ja kokemukset. Arviointi ohjaa opiskelijaa ammatillisen kasvun kehittymiseen tulevaisuudessa. (Markkanen, Kohonen ja Nieminen 2007, 37-38.)

Opiskelijaohjaus tarkoittaa ohjatun harjoittelun aikana toteutuvaa opiskelijan oppimisen tukemista. Laadukas opiskelijaohjaus perustuu laatusuosituksiin ja lainsäädäntöön. Opiskelijaohjauksen tehtävä on varmistaa, että opiskelija saa yksilöllistä ohjausta, opetusta ja sellaisen oppimisympäristön, joka tukee oppimista kohti asiantuntijuutta. Ohjatussa harjoittelussa opiskelijalle nimitetään ohjaaja, joka huolehtii opiskelijan ohjauksesta. (ValOpe 2017.) Ohjaajalta odotetaan vuorovaikutus- ja prosessien hallintataitoja sekä kykyä arvioida opiskelijan ohjauksen tarvetta. Opiskelijan ohjaus perustuu pitkälti mallioppimiseen. Ohjaaja mallintaa toiminnallaan ja ohjauksellaan työtehtävät, joita opiskelija havainnoi ja suorittaa sitten itse. Harjoittelun aikana ohjaaja seuraa, tukee ja antaa palautetta ja tarvittaessa neuvoo opiskelijaa. Ohjaus on vuorovaikutustilanne, jonka tavoitteena on opiskelijan oppiminen ja siihen liittyvien suunnitelmien ja päätösten tekeminen. Opiskelijaohjauksen laatua pyritään jatkuvasti

kehittämään. Kehitystä ohjaa opiskelijoilta saatu palaute ja työelämän vaatimusten muuttuminen. Ohjaajien ohjausvalmiutta pyritään parantamaan järjestettävillä ohjaajakoulutuksilla sekä henkilökunnan ammattiosaamista tukevilla koulutuksilla. Opiskelijan huolellinen perehdyttäminen on yksinkertainen ja tehokas keino lisätä opiskelijaohjauksen laatua. (Markkanen ym. 2007, 31-37.)

Opiskelijan itseohjautuvuuden merkitys korostuu ohjatussa harjoittelussa. Itseohjautuvuudella tarkoitetaan opiskelijan kykyä suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa toimintaansa. Itseohjautuvuus on siis aktiivisuutta omaa oppimista kohtaan. Itseohjautuva opiskelija tunnistaa omat oppimistarpeensa ja osaa hallita oppimistaan tavoitteellisesti. (Laine ym. 2014, 42; Markkanen ym. 2007, 34.) Ohjatussa harjoittelussa itseohjautuvuutta tuetaan henkilökohtaisten tavoitteiden suunnittelulla, kannustamalla tiedonhankintaan ja erilaisten työtehtävien kokeiluun sekä rohkaisemalla itsearviointiin. Itseohjautuvuus antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja sitä kautta jatkuvaan ammatilliseen kasvuun. Mitä kehittyneemmät opiskelijan itseohjautuvuuden taidot ovat, sitä pienempi on ohjaajan tarve. (Markkanen ym. 2007, 31-37.)

2.2 Bioanalyytikon koulutus

Bioanalyttikko on Valviran laillistama kliinisen laboratoriotutkimusprosessin ammattilainen sosiaali- ja terveydenhuollossa. (Savonia 2018a; Valvira 2008). Suomessa bioanalyttikoksi voi opiskella kuudessa eri ammattikorkeakoulussa. Savonia-ammattikorkeakoulussa bioanalytiikan tutkinto-ohjelman laajuus on 210 opintopistettä ja kesto noin 3,5 vuotta. (Savonia 2018a.)

Bioanalyytikon osaamisen ydin on laboratorioprosessin hallinnassa ja sen kehittämisessä. Koulutuksen aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti laboratoriotyön erikoisaloihin, kuten kliiniseen fysiologiaan ja isotooppilääketieteeseen. Lisäksi koulutuksessa käydään läpi asiakaspalveluosaamista, menetelmä- ja informaatioteknologiaosaamista, työ- ja asiakasturvallisuusosaamista sekä tiedonhallinta- viestintä- ja kielitaitoa. Opetusta ohjaavat sosiaali- ja terveydenhuollon eettisten periaatteiden lisäksi kansalliset ja kansainväliset säädökset ja ohjeet. (Savonia 2018a.)

Bioanalyytikon koulutuksen tavoitteena on kouluttaa kliinisen laboratoriotyön ammattilaisia, joilla on laaja-alainen ja vahva kliinisen laboratoriotyön, tiedon soveltamisen, kehittämisen ja arvioinnin osaaminen sekä valmius ammatilliseen kasvuun ja kehitykseen. Käytännön harjoittelun merkitys koulutuksessa on suuri ja tutkintoon kuuluu vähintään 75 opintopistettä harjoittelua. Harjoittelun tavoitteena on ammatillinen kasvu. Osan harjoittelusta opiskelija suorittaa ohjattuna koulun ulkopuolella terveysalan työyksikössä. (Savonia 2018a; Savonia 2018f.)

2.3 Kliinisen fysiologian ohjattu harjoittelu

Bioanalyttikko-opiskelija menee kliinisen fysiologian ohjattuun harjoitteluun yleensä ensimmäisen opintovuoden jälkeen, kun opiskelija on suorittanut hyväksytysti harjoittelujakson kannalta välttämät-

tömät perusopinnot. Harjoittelujakso on osa keskussairaalaharjoittelua ja se toteutetaan kliinisen fysiologian laboratoriossa. Harjoittelun laajuus on 5 opintopistettä, joka vastaa noin 135 tuntia opiskelijan työtä. (Savonia 2018b.)

Savonia-ammattikorkeakoulun asettamat osaamistavoitteet harjoittelujaksolle ovat asiakkaan ohjaus kliinisen fysiologian tutkimuksiin, kliinisen fysiologian tutkimusten suorittaminen potilastutkimusprosessin, erilaisten potilastutkimuksia ohjaavien laatukriteereiden ja standardien mukaisesti sekä tutkimustuloksien tulkinta potilasturvallisuuden edellyttämällä tavalla. Harjoittelujakson aikana opiskelija tutustuu harjoitteluyksikön päivittäisiin laitehuoltoihin sekä perehtyy laadunvarmistus-, työ- ja potilasturvallisuuskäytäntöihin. (Savonia 2018b.)

Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämällä kliinisen fysiologian harjoittelujaksolla opiskelija reflektoi omaa oppimistaan harjoittelublogiin. Ennen harjoittelun alkamista opiskelija kirjoittaa harjoittelublogiin oman lähtötasokuvauksen ja henkilökohtaiset oppimistavoitteet harjoittelujaksolle. Harjoittelublogin osoite annetaan harjoittelujakson alussa harjoitteluyksikölle, jotta opiskelijaohjaukseen osallistuvat henkilöt voivat seurata harjoittelun etenemistä ja antaa opiskelijalle rakentavaa palautetta. (Savonia 2018b.)

3 OPISKELIJA KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOSSA

Kliininen fysiologia on diagnostinen lääketieteen erikoisala, joka tutkii ja mittaa elimistön toimintoja ja niiden häiriöitä lääketieteellisen teknologian avulla. Kliinisen fysiologian laboratoriossa työskentelee moniammatillinen työryhmä, joka tavallisesti koostuu bioanalytikoista, sairaanhoitajista ja lääkäreistä. Laboratoriossa tuotetaan diagnostisia tutkimuksia, joissa hyödynnetään kliinisen fysiologian tutkimusmenetelmiä, kuten hengitys- ja sydänäänien kuuntelua, verenpaineen mittausta ja sydämen sähköisen toiminnan rekisteröintiä. (Sovijärvi, Hartiala, Knuuti, Laitinen ja Malmberg 2018, 5.)

3.1 Kliinisen fysiologian tutkimukset

Kliinisen fysiologian tutkimuksissa seurataan tärkeitä fysiologisia muuttujia, kuten EKG:tä, verenpainetta, valtimoveren happisisältöä, elimistön kaasujenvaihduntaa ja ruokatorven nesteiden happamuutta. Tutkimuksia käytetään muun muassa yleisten kansantautien, kuten astman ja sepelvaltimotaudin, diagnostiikassa ja seurannassa. Kliinisen fysiologian tutkimusten tärkeimmät vaatimukset ovat mittaustulosten luotettavuus sekä menetelmien vakiointi ja turvallisuus. Tutkimusten suorittajalta odotetaan vankkaa kliinisen fysiologian ammattitaitoa, niin asiakkaiden kohtaamisessa ja ohjaamisessa kuin laitteiden hallinnassakin, jotta tutkimustulokset ovat laadultaan parhaita mahdollisia. (Sovijärvi 2018, 5, 14, 127, 131.)

Ohjattuun harjoitteluun saapuvan opiskelijan näkökulmasta keskeisimmät perehdytettävät tutkimukset ovat EKG ja EKG:n pitkäaikaisrekisteröinti, kliininen kuormituskoe sekä spirometria. Opiskelijan tulee huolehtia tutkimuksiin osallistuessa osaltaan laadun ja turvallisuuden toteutumisesta. Opiskelijalta ei odoteta menetelmien täyttä hallintaa, vaan hän osallistuu tutkimuksiin osaamistasonsa tiedostaen yhdessä ohjaajan kanssa, joka loppukädessä vastaa asiakaskokemuksesta ja tutkimusten onnistumisesta. (Savonia 2018b; Psshp 2018f.)

3.1.1 EKG ja EKG:n pitkäaikaisrekisteröinti

EKG on tärkein ja eniten käytetty tutkimus sydämen sähköisen toiminnan mittaamiseen. Tutkimuksen suorittajan on osattava arvioida filmin edustavuutta ja tunnistettava akuutit hoitoa vaativat rytmihäiriöt. EKG tutkimuksessa kertakäyttöelektrodit kiinnitetään niille vakioituille paikoille ranteisiin, nilkoihin ja rintakehälle (rintakytkenät V1-V6 ja raajakytkenät I, II, III, aVR, aVL, aVF). Kytkenöillä voidaan rekisteröidä sydämen sähkösignaalit 12 käyrälle, mistä johtuu nimitys 12-kanavainen EKG. EKG:stä voi nähdä omina heilahduksinaan eteisten aktivaation (P-aalto), kammioiden aktivaation eli depolarisaation (QRS-kompleksi) ja kammioiden palautumisen sähköiseen lepotilaan eli repolarisaation (T-aalto). Lisäksi EKG:stä voidaan nähdä sydämen rytmi, josta normaalitilassa käytetään nimitystä sinusrytmi. EKG:stä voidaan havaita sydämen poikkeavat toiminnat ja ilmiöt, kuten esimerkiksi lisälyönnit, eteisvärinä, haarakatkokset ja sydäninfarktien arvet. (Sovijärvi ym. 1994, 124-133.) Hyvänlaatuinen signaali on perusedellytys EKG tutkimuksen onnistumiselle. Ihon huolellinen esikäsitteleminen ja elektrodien oikeat sijainnit takaavat, että lopputuloksena on häiriötön signaali, josta voidaan luotettavasti arvioida sydämen toimintaa. (Sovijärvi ym. 2018, 127-128.)

Joskus EKG tutkimus halutaan toteuttaa pitkärekisteröintinä yleensä yhden tai kahden vuorokauden tallennuksena. EKG:n pitkäaikaisrekisteröinnissä tallennetaan EKG-signaali tutkittavan mukana kulkevalla pienikokoisella laitteella jälkeinpäin tehtävää analyysia varten. Tavallisesti EKG:n pitkäaikaisrekisteröinnissä käytetään kahta tai kolmea eri kytkentää. Rekisteröinnin aikana tutkittavan on tarkoitus elää mahdollisimman normaalisti ja mielellään provosoida tutkimukseen johtaneita oireita. Tutkimukseen kuuluu olennaisesti rekisteröinnin oirepäiväkirjan täyttäminen. Oirepäiväkirjaan merkitään tutkimuksen aikaiset aktiviteetit ja kuvaillaan oireiden ilmaantuminen mahdollisimman tarkasti. Oirepäiväkirjan avulla voidaan suhteuttaa toiminnan ja oireiden välinen yhteys. (Sovijärvi ym. 2018, 127-128.)

EKG tulee aina tulkita huomioiden potilaan esitiedot, lääkitys ja fysiologinen yksilöllisyys. Pitkäaikaisrekisteröinnin luotettava tulkinta edellyttää lisäksi ymmärrystä eri ilmiöiden varsin laajasta normaali-vaihtelusta. Tulkintojen tukena käytetään valmiita viitearvoja. Viitearvot on saatu tutkimalla suuri joukko terveitä ihmisiä ja laskemalla saaduista tuloksista matemaattisesti normaali viiteväli, johon 95% terveiden ihmisten arvot sijoittuvat. (Eskelinen 2016; Sovijärvi ym. 2018, 127-129.)

3.1.2 Kliininen kuormituskoe

Kliininen kuormituskoe on menetelmä fyysisen suorituskyvyn sekä sen rajoittumisen asteen ja mekanismien tutkimiseen. Tutkimuksessa selvitetään erityisesti verenkierto- ja hengityselimistön toimintakykyä. Tärkeimmät aiheet kliiniselle kuormituskokeelle ovat rintakivun ja rasitushengenahdistuksen syyn selvittäminen. Vasta-aiheita tutkimukselle ovat akuutti sydänperäinen oire tai jokin muu vaikea sairaus. Tutkimus suoritetaan yleisimmin polkupyöräergometrilla tai kävelymatolla. Tutkimuksen aikana tutkittavalta rekisteröidään EKG, hengitystaajuus ja verenpaine sekä kysytään säännöllisin väliajoin tuntemus rasituksen tasosta. Kuormitussastetta kasvatetaan porrastetusti, kunnes päästään lähelle tutkittavan maksimirasitusta. Maksimirasitus tarkoittaa tilaa, jossa syke ei enää nouse kuormituksen lisääntyessä. Tutkimus voidaan keskeyttää oireiden tai mittauslöydösten perusteella. Kliiniseen kuormituskokeeseen voidaan liittää spirometriatutkimus, jolloin tutkimuksesta käytetään nimitystä spirometria. (Sovijärvi ym. 2018, 131-132.)

3.1.3 Spirometria

Spirometrialla tarkoitetaan keuhkojen toimintakoetta, jolla mitataan keuhkojen tilavuutta ja keuhkoputkien avonaisuutta käyttäen mittaukseen spirometrialaitetta. Kliinisessä käytössä on siirrytty lähes yksinomaan virtaus-tilavuusspirometriaan, jossa mitataan tutkittavan sisään- ja uloshengitystä. Tutkimusta käytetään muun muassa astman ja keuhkohtaumataudin diagnostiikassa ja seurannassa. Tutkittava puhalttaa useita maksimaalisia ulospuhalluskäyriä, jotka rekisteröidään päällekkäin näyttöpäätteelle. Tavoitteena on saada kolme yhdenmukaista käyrää. Edustavimmat puhalluskäyrät lähetetään lääkärille tulkittaviksi. Tutkimuksen yhteydessä tehdään tarvittaessa bronkodilataatiokoe, jolla tutkitaan spirometriatutkimuksessa todetun keuhkoputkien ahtautuman palautumista. Kokeessa tutkittava hengittää keuhkoihinsa keuhkoputkia supistavaa lääkeainetta, jonka jälkeen mitataan lääkeaineen vaikutusta toistamalla spirometriatutkimus. (Sovijärvi ym. 2018, 33-41.)

3.2 Laatu ja laadunhallinta

Laatu on keskeinen käsite kaikessa laboratoriotoinnassa. Käsitettä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta, mutta kliinisessä laboratoriossa laadulla tarkoitetaan palvelun kykyä täyttää asiakkaan tarpeet ja vaatimukset taikka toiminnan tavoitteen ja tuloksen vastaavuutta. Laboratorion laatutavoite on tuottaa asiakkailleen teknisesti oikeita ja luotettavia tuloksia, jotta he saavat tarvitsemaansa hoitoa oikeaan aikaan oikealla tavalla. Luotettavat tutkimustulokset ovat laadukkaan laboratoriotoinnin seurausta. Laadunhallinnalla voidaan tarkastella ja parantaa laboratoriotoinnin laatua. Laadunhallinnan keinoja ovat arviointi ja vertailu sekä toiminnan suunnittelu ja johtaminen. Laboratorion tulee laatia suunnitelma laadunhallinnan täytäntöönpanosta. Laadunhallintasuunnitelman tarkasta sisällöstä on määritelty terveydenhuoltolakiin (2010/1326) liittyvässä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa. Asetuksen mukaan laadunhallintasuunnitelmassa tulee määritellä laatutyöstä vastaavat henkilöt, henkilöstöjohtamisen periaatteet ja käytännöt, henkilöstön rooli laadun kehittämisessä, henkilöstön perehdyttäminen toimintaan ja laatuosaamisen varmistus, potilaan ja läheisten osallistuminen laadunhallintaan, laadunhallinta-asiakirjojen käyttö, turvallisuusriskien hallinta, raportointijärjestelmien hyödyntäminen laadun seurannassa ja arvioinnissa sekä laadunhallinnan alueellisen yhteistyö. Suunnitelmassa tulee huomioida turvallisuus ja laboratoriotointaa koskeva lainsäädäntö. (Suomen kuntaliitto 2011.)

Laboratoriotoinnin laadusta on säännelty useassa laissa. Terveydenhuoltolaissa (2010/1326) edellytetään, että toiminnan tulee perustua näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että toiminnan tulee olla laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Potilaan asemasta ja oikeuksista säädetyn lain eli potilaslain (1992/785) mukaan laboratorion palvelujen käyttäjällä on oikeus laadukkaaseen ja hyvään hoitoon. Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevassa laissa (1994/559) ja potilaslaissa on säädöksiä, joilla edellytetään hoitotoiminnalta hyvää laatua. Ammattihenkilöistä on myös säädetty, että terveydenhuollon ammattihenkilön on työskentelyssään sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti sekä ylläpitää ja täydentää osaamistaan jatkuvasti. Kliinisen fysiologian laboratoriossa käytetään erilaisia kliinisiin tutkimuksiin tarkoitettuja laitteita, joiden käytöstä ja turvallisuudesta säädetään terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista laaditussa laissa (2010/629). Tutkimuslaitteistoa tulee käyttää, huoltaa ja ylläpitää laitevalmistajan ohjeistamalla tavalla, jotta voidaan varmistua tutkimustulosten luotettavuudesta. (Suomen kuntaliitto 2011.)

Kaikille laboratoriotyön laatua koskeville säädöksille on yhteistä, että ne velvoittavat noudattamaan opetettuja hyviä käytäntöjä. Hyviin käytäntöihin liittyy olennaisesti asiakkaan kokemus laboratoriotoinnasta ja sen turvallisuudesta, jotka jo itsessään ovat toiminnanlaadun mittareita. (Suomen kuntaliitto 2011.)

3.3 Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaus

Kliininen fysiologia poikkeaa muista laboratorioerikoisaloista siinä, että vuorovaikutus asiakkaan kanssa on tiivistä ja pitkäkestoista. Vuorovaikutus tarkoittaa vastavuoroista kommunikaatiota kahden tai useamman henkilön välillä. Vuorovaikutus jakautuu kliinisen fysiologian tutkimuksissa asiakkaan kohtaamiseen ja ohjaamiseen. Hyvä vuorovaikutus asiakkaaseen on usein edellytys tutkimusten onnistumiseen. Laki terveydenhoidon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) määrittelee yhdessä hoitotyön eettisten arvojen kanssa, miten vuorovaikutuksen tulee toteutua asiakkaan ja hoitotyön ammattilaisen välillä. (Lammi-Taskula 2011, 139-140; Väestöliitto 2018.)

Hoitotyön ammattilaisen ja asiakkaan välinen vuorovaikutus on yksi osa asiakaskokemusta, eli käsitystä, jonka asiakas muodostaa organisaation toiminnasta. Asiakaskokemuksen parantamiseksi hoitotyön ammattilaiset sitoutuvat noudattamaan maakuntien laatimaa palvelulupausta, jonka tarkempi sisältö on kuvattuna kuviossa 1. Palvelulupauksessa on määritelty yhteinen näkemys siitä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tulee käytännössä toteuttaa maakunnan alueella. (Lammi-Taskula 2011, 145-146; Psshp 2018b, 4-6; Sosiaali- ja terveysministeriö 2018, 6.)

KUVIO 1. Palvelulupaus – Minä olen asiakaskokemus. (Psshp s.a.g, 13.)

Vuorovaikutus asiakkaan kanssa saattaa tuntua vasta asiantuntijuuttaan kehittävän opiskelijan näkökulmasta haasteelliselta ja jopa pelottavalta, sillä jokaisella meistä on ennako-odotuksia hoitotyön ammattilaista kohtaan. Hoitotyön ammattilaiselta odotetaan asiantuntijuutta suorittamaansa tehtävää kohtaan, sosiaalisia taitoja, asiakkaan arvostusta, empaattisuutta sekä hyviä käytöstapoja. Osallistessaan asiakkaan tutkimukseen opiskelija on osa asiakaskokemusta. Tämä tarkoittaa, että myös opiskelijan tulee noudattaa hoitotyöntekijöiden palvelulupausta ja toteuttaa vuorovaikutusta asiakkaaseen hyvien käytänteiden mukaisesti (Laine, Ruishalme, Salervo, Siven ja Välimäki 2005, 131-132; Psshp 2018b, 4-6). Asiakkaan kanssa toimiessa opiskelijalta odotetaan käytännössä hyviä käytöstapoja ja asiakkaan kunnioitusta. Opiskelijan tulee tervehtiä asiakkaita ja kohdella heitä arvokkaasti kaikissa tilanteissa. Hänen tulee esitellä itsensä ja roolinsa tutkimustilanteessa sekä kysyä asiakkaalta lupaa olla läsnä tutkimustilanteessa oppimissa. Opiskelija osallistuu tutkimukseen ja asiakkaan ohjaamiseen saavutetun osaamisensa rajoissa. Hänen tulee tiedostaa toimintaansa sisältyvä vastuu ja edistää osaltaan potilasturvallisuutta ja toiminnan laatua toimimalla lakien, asetusten sekä eettisten arvojen ja periaatteiden mukaan. (Laine ym. 2005, 131-136; Psshp 2018b.)

3.4 Turvallisuus

Turvallisuus on monimuotoinen käsite, joka voidaan liittää kaikkiin vaaroja sisältäviin asioihin ja toimintoihin. Turvallisuus on hyvän sosiaali- ja terveydenhuollon perusedellytys, jonka kuuluu toteutua hoitotyön kaikissa vaiheissa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa turvallisuutta pyritään jatkuvasti parantamaan arvioimalla ja seuraamalla toimintaan liittyviä turvallisuusriskejä sekä suunnittelemalla toiminta etukäteen riskit huomioiden. Turvallisen toimintaympäristön luominen on harjoitteluyksikön vastuulla, mutta toteutukseen tarvitaan esimiesten ja henkilöstön yhteistyötä ja osallistumista. Myös opiskelija vaikuttaa toiminnallaan harjoitteluyksikön turvallisuuteen, minkä vuoksi opiskelijan perehdytys harjoitteluyksikön turvallisuuskäytäntöihin on ensiarvoisen tärkeää. (Lindh ja Karttunen 2017, 44.)

Sosiaali- ja terveysalalla turvallisuutta voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta. Henkilöturvallisuus sopii hyvin näkökulmaksi kliinisen fysiologian harjoittelujakson turvallisuuden tarkasteluun, sillä siihen sisältyy opiskelijan kannalta tärkeimmät aihekokonaisuudet potilas- ja työturvallisuudesta. Potilasturvallisuudella tarkoitetaan hoidon laatua ja turvallisuutta potilaan näkökulmasta, kun taas työturvallisuudella viitataan työntekijöiden turvallisuuteen hoitotyötä tehdessä. Yhdessä näistä termeistä voidaan käyttää ilmaisua henkilöturvallisuus. (Lindh ja Karttunen 2017, 44.)

Henkilöturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveysalalla asioivien tai siellä työskentelevien henkilöiden turvallisuuden takaamista. Mikä tahansa henkilöstön tai asiakkaiden turvallisuuden uhka on riski henkilöturvallisuudelle. Henkilöturvallisuus on tunnistettu yhdeksi sosiaali- ja terveysalan suurimmista riskeistä. Henkilöturvallisuutta pyritään parantamaan järjestelmällisesti kartoittamalla riskit ja varautumalla niihin etukäteen. Muita hyviä keinoja ovat huolellinen perehdytys ja läheltä piti -tilanteiden selvitys. Hyvin toteutunut henkilöturvallisuus näkyy korkeana työmotivaationa ja -kykynä sekä turvallisena ja viihtyisänä ilmapiirinä. Kliinisen fysiologian laboratoriossa toimiva kohtaa töissään erityisesti uhkia, jotka aiheutuvat tutkimuslaitteistosta tai asiakaskontaktista. (Lindh ja Karttunen 2017, 44.)

Tutkimusten mukaan sosiaali- ja terveysalalla yleisiä henkilöturvallisuuden uhkia ovat väkivalta ja tapaturmat. Työntekijöistä jopa neljännes vastaajista on kokenut työssään tapaturman, väkivallan tai uhkaavan tilanteen. Tapaturmista valtaosa sattuu asiakkaille ja voi kliinisen fysiologian laboratoriossa aiheutua esimerkiksi tutkimuslaitteiston virheellisestä käytöstä. Tapaturman taustalla on usein kiire tai puutteellinen toimintaan perehdytys. Tutkimuslaitteiston käyttöön perehtyminen vähentää tutkimuslaitteiden väärästä käytöstä johtuvia tapaturmia. (Lindh ja Karttunen 2017, 44-52; SuPerin selvityksiä 2012, 44.)

Paljon asiakaskontaktia edellyttävät sosiaali- ja terveysalan työt sisältävät uhka- ja väkivaltatilanteen riskin. Superin vuonna 2012 teettämän tutkimuksen perusteella, joka toinen hoitaja on joutunut työssään väkivaltatilanteeseen. Tämä on huolestuttavaa, koska kuten kaikessa muussakin työssä, on hoitotyössä nollatoleranssi väkivallan suhteen. Yleensä asiakkaan aggressiivinen käytös ei ole harvinaista, vaan johtuu taustalla vaikuttavasta muistisairaudesta, kehitysvammasta, kivusta tai muusta sekavuutta aiheuttavasta tekijästä. Työturvallisuuslaissa edellytetään varautumaan työssä esiintyvään väkivallan mahdollisuuteen kartoittamalla riskitekijät ja laatimalla toiminta- ja menettelyohjeet uhkaavien tilanteiden varalta. Uhka- ja väkivaltatilanteet kirjataan tapaturmina tapaturmavakuutusyhtiölle aina riippumatta siitä, aiheutuiko tilanteessa henkilöhaittoja. Opiskelijan henkilöturvallisuutta uhka- ja väkivaltatilanteissa voidaan tukea laadukkaalla perehdytyksellä, sillä ammatillinen osaaminen lisää riskitilanteissa itseluottamusta ja stressinhallintaa. Perehdytys auttaa tunnistamaan riskitilanteen etukäteen ja toimimaan niissä tehokkaasti. (Lindh ja Karttunen 2017, 44-45.)

Toinen asiakaskontaktityön riski on biologinen eli sairauksien ja tautien leviäminen puutteellisen hygienian tai rokotuksen vuoksi. Huolellinen käsihygienia ennen ja jälkeen asiakaskontaktin on helppo tapa vähentää sairauksia ja tauteja aiheuttavien mikrobien leviäminen asiakkaasta asiakkaaseen tai asiakkaasta työntekijään. Sosiaali- ja terveysalalla toimivan tulee huolehtia, että hänellä on toimintaan vaadittavat rokotukset voimassa. Rokottautumalla jokainen voi vähentää vaarallisten tartuntatautien pääsyn sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköihin ja näin osaltaan huolehtia henkilöturvallisuudesta. (Psshp 2018b.)

Henkilöturvallisuuden varmistamiseksi opiskelija on hyvä perehdyttää myös poikkeustilanteissa toimimiseen. Poikkeustilanne on yllättävä ja laajaa haittaa aiheuttava häiriötilanne, kuten tulipalo tai elvytystilanne. Palo- ja pelastusturvallisuus on keskeinen asia sosiaali- ja terveysalan toiminnan häiriöttömyyden ja jatkuvuuden kannalta. Harjoitteluyksiköstä tulee löytyä pelastautumisohje poikkeustilanteen sattuessa sekä numerot joihin elvytystilanteessa tulee soittaa. (Lindh ja Karttunen 2017, 27; Psshp 2018b.)

4 OPISKELIJAN PEREHDYTTÄMINEN

Perehdyttämällä tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla ihminen oppii tuntemaan uuden toimintaympäristönsä sekä tavat, ihmiset ja toimintaan liittyvät odotukset. Työturvallisuuslaissa (2002/738) veloitetaan harjoitteluyksikköä perehdyttämään ohjattuun harjoitteluun saapuva opiskelija, ettei hän vaaranna asiakkaita, itseään tai muuta henkilökuntaa. Harjoittelun alussa perehdytys on intensiivisempää, kun opiskelija ei vielä tunne harjoitteluyksikköä tai sen toimintatapoja. Perehdytyksen kautta opiskelija pääsee osaksi työyhteisöä ja oppii toimimaan harjoitteluyksikössä oikein. Perehdytyksen laatuun kannattaa panostaa, sillä uuteen ympäristöön saapuva opiskelija on vasta luomassa ensivaikutelmaa harjoitteluyksiköstä. Opiskelijan perehdytysvastuu on pääasiassa opiskelijan ohjajalla, mutta myös muu harjoitteluyksikön henkilöstö on veloitettu opettamaan ja opastamaan yksikössä toimivaa opiskelijaa. Opiskelijan odotetaan ottavan aktiivisesti vastuuta omasta perehtymisestäään. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; Heinonen 2004, 31-37; ValOpe 2017, 10.)

Opiskelija tulee perehdyttää harjoitteluyksikön tiloihin, tapoihin ja keskeisiin toiminta ja turvallisuus-käytäntöihin. Opiskelijan harjoittelukokemuksen kannalta on tärkeää, että perehdytys on opiskelijamyönteistä, yksilöllistä ja selkeää. Perehdytyksen tukena voidaan käyttää tarkoitukseen suunniteltua ja ajan tasalla olevaa perehdytysmateriaalia. Onnistunut perehdytys tukee harjoittelun sujuvuutta sekä lisää toiminnan laatua ja turvallisuutta. Laadukas perehdytys antaa opiskelijalle luottamuksellisen ja positiivisen kuvan harjoitteluyksiköstä sekä motivoi opiskelijaa itseohjautuvuuteen harjoittelujaksolla. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; Heinonen 2004, 31-37; ValOpe 2017, 10.)

Perehdytyksen toteutumista on tärkeää seurata, jotta voidaan varmistua perehdytyksen onnistumisesta. Tämä voidaan toteuttaa esittämällä vastavuoroin kysymyksiä perehdytystilanteessa. Opiskelijan tulee tietää ketä lähestyä ongelmatilanteissa ja mistä hän voi tarvittaessa saada lisämateriaalia perehtymiseen. Perehdytysuunnitelman avulla opiskelija voi itse seurata perehdytystään. (Heinonen 2004; Surakka 2009; ValOpe 2017.)

4.1 Perehdytyksen tavoitteet ja sisältö

Yleensä perehdytyksen tavoitteena on lisätä toiminnan laatua ja turvallisuutta vähentämällä puutteellisesta perehdytyksestä johtuvia virheitä. Hyvin toteutettu perehdytys lisää motivaatiota ja nopeuttaa toiminnan oppimista. Perehdytystä suunnitellessa tulee huomioida perehtyjän yleinen lähtötaso ja osaaminen, jotta perehdytyksellä saavutettavat tavoitteet ovat realistisia. Opiskelijan perehdytyksessä tulee lisäksi huomioida harjoittelujakson tarkoitus ja tavoitteet. Perehtyminen alkaa välittömästi opiskelijan harjoittelujakson alussa, kun opiskelija saapuu harjoitteluyksikköön. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; Surakka 2009.)

Harjoitteluyksikön perehdytysohjelmaan kuuluu yleensä harjoitteluorganisaation ja -yksikön toimintamallien ja periaatteiden esittely. Perehdytykseen sisältyy käytännön harjoitteluun liittyvät asiat, kuten harjoitteluyksikön tilojen, henkilöstön sekä työpisteiden ja -tehtävien kuvaus. Perehdytykseen tulee sisältyä opastus laadunhallinnasta ja turvallisuuden edistämisestä. Opiskelijalle on hyvä opastaa heti

harjoittelun alussa turvalliset ja ergonomiset työtavat sekä keinot työn vaaratilanteiden estämiseksi ja välttämiseksi. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi harjoitteluyksikössä klinisiin tutkimuksiin käytettävien koneiden, laitteiden ja välineiden oikea käyttötapa sekä kuinka opiskelijan tulee toimia onnettomuustilanteessa. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013.)

4.2 Perehdytysmateriaalin käyttö ja suunnittelu

Harjoittelujaksolla perehdytys tapahtuu suurelta osin ohjaajan ja opiskelijan välisenä henkilökohtaisena keskusteluna ja ohjauksena. Perehdytystä on mahdollista tukea kirjallisen tai sähköisen perehdytysmateriaalin avulla. Konkreettinen perehdytysmateriaali hyödyttää etenkin niitä opiskelijoita, jotka oppivat helpoiten lukemalla ja näkemällä pelkän kuuntelemisen sijaan. Opiskelijaohjauksen laatusuosituksissa on esitetty, että harjoitteluyksiköllä tulee olla käytössä kirjallinen tai sähköinen perehdytysmateriaali, jonka avulla opiskelijan perehdytys käytännössä toteutetaan. (Ahokas ja Mäkeläinen 2013; ValOpe 2017.)

Laadukas perehdytysmateriaali on käyttötarkoitukseen sopiva ja tukee perehdytystä. Perehdytysmateriaalia suunnitellessa on hyvä kiinnittää huomiota perehdytysmateriaalin käyttötapaan, perehdytyksen tavoitteisiin ja keskeiseen sisältöön, asioiden loogiseen esitystapaan ja -järjestykseen sekä lopullisen tuotoksen ulkonäköön. (Kangas ja Hämäläinen 2007, 3, 15.)

Perehdytysmateriaalin muotoa valitessa kannattaa pohtia, missä tilanteessa materiaalia halutaan käyttää. Sähköinen perehdytysmateriaali on mahdollista lähettää opiskelijalle etukäteen, jolloin opiskelijan voi itsenäisesti perehtyä tulevaan harjoitteluyksikköön jo ennen varsinaisen harjoittelujakson alkamista. Ennen harjoittelua tapahtuva perehdytys on luonteeltaan valmistavaa, eikä korvaa varsinaista ohjattua perehdytystä. Valmistavalla perehdytyksellä voidaan antaa opiskelijalle positiivinen ja turvallinen ensivaikutelma harjoitteluyksiköstä. Lisäksi opiskelijalle voidaan antaa tarkat tiedot siitä, mitä häneltä odotetaan harjoittelujakson suhteen ja näin vähentää opiskelijan jännitystä ja epävarmuutta. Valmistavalla perehdytyksellä voidaan parantaa opiskelijan harjoittelujaksolle valmistautumista, mikä osaltaan sujuvoittaa harjoittelujakson alkua. (Kangas ja Hämäläinen 2007, 10; Lainio 2008, 37-38; ValOpe 2017.)

Perehdytysmateriaalin sisältöä suunnitellessa tulee pohtia lukijan tasoa ja perehdytyksen tavoitetta. Perehdytysmateriaalissa esitettävän tiedon tulee olla ajan tasalla ja virheetöntä. Oppimisprosessin kannalta perehdytysmateriaalissa esitetyt asiat tulee perustella hyvin ja loogisessa järjestyksessä, sillä se edesauttaa asioiden sisäistämistä. Omaksumiskyvyn rajallisuuden vuoksi perehdytysmateriaalissa käsiteltävät asiat kannattaa esittää tiiviisti ja jättää pois kaikki ylimääräinen. (Parkkunen, Vertio ja Koskinen-Ollonqvist 2001, 12.)

Perehdytysmateriaalin kielen kannattaa olla selkokielistä ja sanaston helppoa. Selkokielen käyttö helpottaa eri kansallisuudesta tulevia opiskelijoita ja heitä, joille lukeminen on syystä tai toisesta haasteellista. Monimutkaiset lauserakenteet ja vaikeat käsitteet hankaloittavat sanoman ymmärtämistä.

Lyhyet ja selkeät lauseet toimivat, kun halutaan kiinnittää lukijan huomio. Perehdytysmateriaalia kirjoittaessa tulee aina huomioida, kuka tekstiä lukee. (Kangas ja Hämäläinen 2007, 3,15; Parkkunen ym. 2001, 13)

Sisällön ja ilmaisutavan lisäksi kannattaa perehdytysmateriaalia suunnitellessa huomioida lopputuotoksen ulkonäkö. Ulkonäöllä voidaan vaikuttaa suoraan perehdytysmateriaalin luettavuuteen ja ymmärrettävyyteen. Lukijaa ajatellen lopputuotteen tulee olla helppolukuinen, selkeä ja mielenkiintoinen. Ulkoasun onnistumiseen vaikuttaa suuresti oikeat typografiset valinnat. Typografia tarkoittaa koko pinnan painoasua eli fontin lisäksi huomioidaan kaikki tekstiin, kuviin ja tilan käyttöön liittyvä sommittelu. Virallisen tuotoksen, kuten perehdytysmateriaalin, typografiaa miettiessä kannattaa pysyä kohtuudessa, ettei ulkonäkö anna lukijalle epäammattimaista vaikutelmaa. (Toikkanen 2003.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa laadukas perehdytysmateriaali KYSin kuvantamiskeskuksen kliinisen fysiologian harjoitteluyksikköön, jossa ei ole aikaisemmassa käytössä vastaavaa tuotetta. Sekä opinnäytetyön että perehdytysmateriaalin tavoitteena on parantaa harjoitteluyksikön opiskelijaohjauksen laatua sekä tukea bioanalyttikko-opiskelijoiden ohjatun harjoittelun aloitusta ja siihen valmistautumista. Perehdytysmateriaalin tavoitteena on mahdollistaa opiskelijoiden perehdytyksen aloitus jo ennen varsinaisen harjoittelujakson alkua. Ideana on, että perehdytysmateriaalin avulla opiskelija voi perehtyä harjoitteluyksikköön ja harjoittelujaksoon itsenäisesti. Perehdytysmateriaalista hyötyvät opiskelijan lisäksi opiskelijaohjaukseen osallistuvat henkilöt, sillä perehdytysmateriaali antaa perehdytykselle selkeän rungon ja sisällön. Perehdytysmateriaalin hyöty tulee näkymään opiskelijoiden parempana alkuosaamisena ja harjoittelujakson sujuvuutena.

6 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Opinnäytetyö on ammattikorkeakoulun lopputyö, joka toteutetaan pääasiassa yhteistyössä työelämän kanssa opintosuunnitelmassa esitetyn prosessin mukaan. Opinnäytetyöprosessin tarkoituksena on kehittää ja osoittaa opiskelijan tiedon ja taidon hallintaa sekä näiden soveltamista työelämälähtöisen ongelman ratkaisuun. Opinnäytetyötä tehdessä opiskelija perehtyy kehittämään omia analysointi- ja perusvalmiuksia ja kriittistä ajattelua. Opinnäytetyön prosessi koostuu opetussuunnitelman mukaisesti suunnittelusta, toteutuksesta ja viimeistelystä. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu opinnäytetyöhön ja sen tekemiseen orientoituminen, aiheen valitseminen ja rajaaminen sekä opinnäytetyön suunnitelman laatiminen ja taustamateriaalin kokoaminen. Toteutusvaiheessa opinnäytetyö toteutetaan konkreettisesti käyttäen tieteelliseen ja näyttöön perustuvaa tietoa. Viimeistelyvaiheessa opinnäytetyö raportoidaan ja julkaistaan. Opinnäytetyöprosessin päätyttyä opiskelija kirjoittaa opinnäytetyönsä aihealueelta ammattikorkeakouluaseuksen (2003/352) mukaisen kypsyysnäytteen. (Savonia 2018c, Savonia 2018d.)

6.1 Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kuopion yliopistollinen sairaala (KYS), jonka kliinisen fysiologian harjoitteluyksikköön opinnäytetyö tehdään. KYS kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin ja on yksi Suomen viidestä yliopistosairaalaista. Opetussairaala KYS tekee läheistä yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. KYS koostuu useammasta toimipisteestä, joista Kuopion tiedepuistossa sijaitseva Puijon Sairaala on KYSin pääsairaala. KYSissä vaikuttavat kaikki lääketieteen erikoisalajat, jotka tekevät tiivistä moniammatillista yhteistyötä. KYSin toiminta perustuu laatuun ja tehokkuuteen. KYSin tärkein tehtävä on tarjota potilaalle parasta mahdollista hoitoa. Tehtävän toteutumisen tukena on sekä lainsäädäntö että eettiset ohjeet. Eettisyys näkyy potilaan ja asiakkaan kohtamisessa tasa-arvoisena ja asianmukaisena kohteluna. (Psshp s.a.a; Psshp s.a.d; Psshp s.a.g.)

KYSin visio on olla Suomen vetovoimaisin yliopistollinen sairaala, jossa potilaat ovat osaavissa ja turvallisissa käsissä. Visiota ohjaavat arvot ovat potilaslähtöisyys, ammattitaito, työhyvinvointi ja hyvä kohtelu. Vision toteutumiseksi KYS on laatinut strategian, jonka avulla KYS saavuttaa tavoitteensa vuosina 2017-2022. Strategisella suunnitelmalla pyritään edistämään laatua ja kilpailukykyä, huippuosaamista sekä potilaan hyvinvointia. KYSissä hoitotyötä kehitetään magneettisairaalamallin mukaisesti. Magneettisairaalamalli on hoitotyön systemaattinen näyttöön perustuva toiminnan kehittämisen ja johtamisen malli. Keskeisenä tavoitteena ovat erinomainen potilashoidon laatu ja henkilöstön tyytyväisyys. (Psshp s.a.e.)

Kliinisen fysiologian harjoitteluyksikkö kuuluu kliinisen fysiologian, isotooppilääketieteen ja kliinisen neurofysiologian yksikköön, joka toimii Puijon sairaalan KYS-Kuvantamiskeskuksessa. Kuvantamiskeskuksessa tehdään diagnostisia tutkimuksia ja kuvantamishjattuja hoitotoimenpiteitä sekä ylläpidetään kuvantamisarkistoa. Kuvantamiskeskus on sitoutunut toimimaan hyvien kansallisten ja kansain-

välischen hoitokäytäntöjen mukaisesti. Hoitopäätökset nojataan tieteelliseen tai muuten pätevään näyttöön. Aktiivinen tutkimus ja erikoisalojen osaajien koulutus ovat osa kuvantamiskeskuksen toimintaa. Kuvantamiskeskuksessa työskentelee noin 250 työntekijää. (Psshp s.a.d.)

6.2 Opinnäytetyön tausta ja toteutus

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto ammattikorkeakoulussa käytetylle tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Molempien opinnäytetyömuotojen tarkoituksena on osoittaa ammattiin valmistuvan opiskelijan alakohtaisen tiedon ja taidon hallintaa. Kehittämistyö on toiminnallisen opinnäytetyön muoto, jossa pyritään kehittämään käytännön toimintaa toimeksiantajan työelämälähtöisten tarpeiden mukaan. Kehittämistyön tuloksena on aina jokin konkreettinen tuote, joka tulee suunnitella toimeksiantajaa ja kohderyhmää palvelevaksi. Lisäksi kehittämistyöhön kuuluu raporttiosuus, jossa esitellään tuotteen pohjana käytetty teoriatausta sekä analysoidaan opinnäytetyön toteutusta. Kehittämistyössä ei tarvitse käyttää tutkimuksellisia menetelmiä vaan tietoa voidaan kerätä haastatteluilla tai henkilökohtaisena ohjeistuksena. Teoriataustaa ja tietoa käytetään kehittämistyön toteutuksen tukena. Kehittämistyö tulee rajata vastaamaan opinnäytetyöltä vaadittavaa työmäärää. (Savonia 2018d, Vilkkä ja Airaksinen 2004.)

Tämän opinnäytetyö on muodoltaan kehittämistyö, jonka aihe on lähtöisin toimeksiantajan tarpeesta kehittää opiskelijaohjauksen laatua kliinisen fysiologian ohjatulla harjoittelujaksolla. Kehittämistyössä seurattiin opintosuunnitelman mukaista opinnäytetyöprosessi. Kehittämistyön suunnittelu alkoi toimeksiantajan tapaamisella ja lähtötilanteen kartoituksella. Tapaamisessa muun muassa tarkasteltiin harjoitteluyksikön opiskelijaohjausta ja tiloja sekä mietittiin opiskelijaperehdytyksen tilannetta. Todettiin, että perehdytysmateriaalia tarvitaan opiskelijoiden harjoittelujaksolle valmistautumisen parantamiseen ja perehdytyksen sisällön selkeyttämiseen. Perehdytysmateriaali rajattiin koskemaan bioanalyttikko-opiskelijoiden kliinisen fysiologian ohjattua harjoittelua. Toimeksiantaja toivoi, että perehdytysmateriaali olisi sähköinen opas, jonka voisi tarvittaessa lähettää opiskelijalle ennen harjoittelujakson alkua tai vaihtoehtoisesti liittää harjoitteluyksikön verkkosivuille. Tuotokselta toivottiin opiskelijälähtöisyyttä, selkeää ulkoasua ja sisällön helppoa päivittämistä. Perehdytysmateriaali suunniteltiin valmistuvan syystalvella 2018 ja käyttöönotettavaksi pian tämän jälkeen.

Seuraavaksi prosessissa edettiin perehdytysmateriaalin tarkempaan suunnitteluun, jota varten kerättiin opinnäytetyön aiheesta teoriataustaa ja lisää tietoa. Teoriataustassa perehdyttiin ohjatun harjoittelun taustastaan, tarkoitukseen ja tavoitteisiin ja kliinisen fysiologian ohjattuun harjoitteluun sekä opiskelijan perehdyttämiseen. Teoriataustassa haettiin vastauksia kysymyksiin, jotka opiskelijalle heräävät kliinisen fysiologian harjoittelujaksoon liittyen. Perehdytysmateriaali vaikuttaa opiskelijan toimeksiantajasta muodostamaan ensivaikutelmaan, joten opinnäytetyön toteutukseen kuului olennaisesti toimeksiantajan visioon, arvoihin, periaatteisiin ja toimintaan tutustuminen. Lisäksi tuotosta varten kerättiin tietoa harjoitteluyksiköstä ja ohjatun harjoittelun toteutuksesta KYSissä. Teoriatausta koostui kirjallisuudesta, verkkojulkaisuista sekä toimeksiantajan omasta aiheeseen liittyvästä materiaalista. Teoriataustassa pyrittiin käyttämään laadukkaita ja ajankohtaisia lähteitä. Tietoa kerättiin

myös toimeksiantajalta henkilökohtaisella ohjeistuksena kasvatusten ja sähköpostilla (Kiiskinen Riitta 2018). Yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli tiivistä, jotta tuotos vastaisi mahdollisimman hyvin annettuihin tavoitteisiin.

Teoriataustan keräyksen ja suunnittelun jälkeen alkoi itse opinnäytetyön toteutus. Opinnäytetyön tuloksena syntyi opiskelijan harjoitteluopas, joka toteutettiin toimeksiantajan tarpeet ja näkemykset huomioiden. Oppaassa esitellään lyhyesti Kuopion yliopistollinen sairaala, KYS-kuvantamiskeskus sekä kliinisen fysiologian harjoitteluyksikkö. Oppaassa kerrotaan harjoittelujakson käytännön asioista ja toteutuksesta sekä ohjeistetaan opiskelijaa harjoittelujaksolle valmistautumisessa. Oppaassa on huomioitu kliinisen fysiologian erikoispiirteet myös laadun ja turvallisuuden näkökulmasta. Oppaaseen on koottu yhteen KYSin opiskelijoiden ohjattuun harjoitteluun liittyvä materiaali, ja täydennetty sitä kliinisen fysiologian harjoitteluyksikön käyttöön sopivaksi. Opas pyrittiin pitämään tiiviinä tietopakettina, jonka luettuaan opiskelija tiedostaa harjoittelujakson kannalta olennaiset asiat ja osaa tarvittaessa hakea lisätietoa oikeasta paikasta.

Toimeksiantaja sai harjoitteluoppaan sekä word- että pdf-tiedostona. Harjoitteluoppaan lopullinen versio toteutettiin A5 kokoon, jotta sen mahdollinen painatus pieneksi vihkoksi olisi mahdollista. Toive painatuksesta tuli harjoitteluoppaan viimeistelyvaiheessa, joten opasta ei muokattu painotuotteeksi kokoa lukuun ottamatta. On siis mahdollista, että opasta täytyy sielä jatkokehittää ennen sen painattamista. Word-tiedosto mahdollistaa näppärästi jatkokehityksen.

Opinnäytetyö esiteltiin posterina Sosiaali- ja terveysalan Hyvinvointikonferenssissa lokakuussa 2018. Konferenssissa saatu palaute oli positiivista. Kiitosta opinnäytetyö sai tärkeästä tavoitteesta ja selkeästä toteutuksesta. Harjoitteluopas hyväksyttiin ja otettiin käyttöön KYSin opiskelijaohjaukseen marraskuussa 2018.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön viimeistelyn pääosaamistavoite on, että opiskelija oppii arvioimaan opinnäytetyönsä keskeistä sisältöä, tuloksia tai tuotosta ja perustella niiden merkitystä alan, toimeksiantajan sekä oman asiantuntijuuden kehittymisen näkökulmasta. Arvioinnissa opiskelijan tulee kiinnittää huomiota kehittämistyön ja opinnäytetyöprosessin onnistumiseen, opinnäytetyön eettisyyteen ja luotettavuuteen sekä ammatilliseen kasvuun ja kehitykseen. (Savonia 2018e.)

7.1 Kehittämistyö

Harjoitteluoppaan tavoite oli tukea bioanalytikko-opiskelijoiden valmistavaa perehdytystä klinisen fysiologian harjoittelujaksolle ja samalla parantaa harjoitteluüksikön opiskelijaohjauksen laatua. Mielestäni harjoitteluoppaalle laaditut tavoitteet toteutuivat, mutta tuotosta voisi vielä jatkokehittää. Harjoitteluopas on laadukkaan perehdytysmateriaalin tavoin selkeä, tavoitteellinen ja tarkoituksen mukainen kokonaisuus. (Kangas ja Hämäläinen 2007, 3, 15.)

Harjoitteluoppaan muotoon vaikuttivat toimeksiantajan toivomus sähköisestä perehdytysmateriaalista ja harjoitteluoppaan käyttötapa. Word-asiakirjamuotoista harjoitteluopasta on tarvittaessa helppo muokata ja jatkokehittää. Sähköisellä harjoitteluoppaalla on mahdollista toteuttaa opiskelijan valmistava perehdytys etukäteen, sillä sen voi lähettää opiskelijalle sähköpostilla. Valmistavan perehdytyksen kautta opiskelija luo mielikuvia harjoitteluüksiköstä ja valveutuu näin tulevaan harjoittelujaksoon. Voidaan siis todeta, että harjoitteluoppaan sähköinen muoto on edistää sen tavoitteiden toteutumista.

Teoriataustaa kerätessä todettiin, että harjoitteluoppaan sisällön rajaus on välttämätöntä, jotta opinnäytetyö ei paisu liian laajaksi. Tämän lisäksi sisältöä rajaamalla harjoitteluoppaan tarkoitus ja tavoitteet pysyvät selkeänä, eikä harjoitteluopas muodostunut liian pitkäksi. Lyhyt ja ytimekäs, määrätietoisesti etenevä harjoitteluopas toimii perehdytysmateriaalina paremmin, koska informaatiota on helppompaa sisäistää pienissä pätkissä. Tiiviisti rajattu sisältö ei pelota lukijaa pois, vaan motivoi perehtymään kerrottavaan asiaan. Siispä sisältöä rajatessa poistettiin kaikki ylimääräinen ja harjoitteluoppaaseen päätyi vain harjoittelujakson kannalta keskeisimmät asiat. Sisältö on mielestäni sopivan kattava ja sopii opiskelijan valmistavaan perehdyttämiseen.

Harjoitteluopas on kirjoitettu suomeksi, koska Suomessa koulutus tapahtuu suomenkielellä. Harjoitteluoppaassa pyrittiin käyttämään korrekta ja ammatillista kieltä, joka on lukijalle sopivalla tasolla. Harjoitteluoppaan kerronnassa käytetään vuorotellen verbin passiivia ja aktiivia. Sisältö etenee pääasiassa passiivissa, mutta opiskelijalle tarkennetaan tärkeimpiä asioita aktiivissa. Valinnalla pyritään kiinnittämään opiskelijan huomio sisällön pääkohtiin, edesauttamaan asioiden muistiin jäämistä sekä tarkentamaan tekstissä ilmaistuja asioita. Verbin vuorottelu elävöittävät tekstiä, mikä ylläpitää lukijan mielenkiintoa sisältöä kohtaan. Mielestäni verbin vuorottelu sopii hyvin harjoitteluoppaan sisältöön, koska passiivissa kirjoitetut kohdat pitävät sisällön ammatillisena samalla, kun aktiivissa kirjoitetut asiat te-

kevät sisällöstä mielenkiintoisen ja helposti lähestyttävän. Kokemukseni mukaan ne tekstit, joissa lukijaa puhutellaan aktiivisesti, ovat henkilökohtaisella tavalla lähestyttävämpiä ja siksi helpompia muistaa.

Harjoitteluoppaan ulkoasu pyrittiin pitämään tarpeeksi yksinkertaisena tulevaisuuden muokkaustoimenpiteiden ja ammatillisuuden vuoksi. Ulkoasussa hyödynnetään yksinkertaista typografiaa, tekstiin liittyviä kuvia ja ns. ”muistilappuja”, joilla pyritään saamaan lukijan huomio sisällön pääkohtiin. Muistilapuissa kerrotaan muun muassa harjoittelujaksolle kerrattavat asiat ja tärkeimmät puhelinnumerot. Muistilaput elävöittävät tekstiä ja tukevat sisällön sanomaa, joten niiden käyttö oli järkevää lukijan motivoimisen kannalta. Kuvia on käytetty toimeksiantajan toiveiden mukaan, eikä niitä ole tekstiin nähden liikaa. Ulkoasua voisi elävöittää lisäämällä harjoitteluoppaaseen lisää kuvia harjoitteluyksikön tiloista. Kuvissa voitaisiin esimerkiksi esitellä työpisteet, joihin opiskelija perehtyy. Ulkoasu on mielestäni viralliseen harjoitteluoppaaseen sopiva ja antaa harjoitteluyksiköstä ammatillisen ja positiivisen ensivaikutelman.

7.2 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessi alkoi syksyllä 2017 opinnäytetyön aiheen valinnalla. Aiheen valintaan vaikutti oma kiinnostukseni käytännön materiaalin suunnitteluun ja toteutukseen. Aihetta valitessa en ollut vielä suorittanut kliinisen fysiologian ohjattua harjoittelua, mikä osaltaan lisäsi työn mielenkiintoa ja haastavuutta.

Suunnitteluvaihe oli suhteellisen passiivista omatoimista pohdintaa ja tapahtui etenkin kliinisen fysiologian ohjatussa harjoittelussa. Harjoittelujaksolla kiinnitin huomiota opiskelijaohjaukseen ja perehdytyksen toteutukseen sekä pohdin, mistä aineksista laadukas perehdytysmateriaali koostuu. Toteutusvaiheessa perehdytysmateriaali muotoutui harjoitteluoppaaksi, kun kävin toimeksiantajan kanssa tarkemmin läpi heidän toivomuksiaan perehdytysmateriaalin sisällöstä. Mielestäni harjoitteluoppas oli selkeämpi nimitys valmistavasta perehdytysmateriaalista, sillä perehdytysmateriaalissa käsiteltäisiin nimenomaan harjoittelujakson käytäntöä. Suunnitteluvaiheessa teoriataustan kerääminen oli helppoa, sillä tietoa oli tarjota ylenpalttisesti. Suunnitteluvaihe oli ajallisesti hyvin pitkä ja hajanainen, minkä vuoksi opinnäytetyö alkoi toteutusvaiheessa teorian osalta käytännössä alusta.

Toteutusvaihe oli opinnäytetyöprosessissa itselleni mieluisin, koska se sisälsi paljon itsenäistä työskentelyä ja ongelmanratkaisua perehdytysmateriaalin parissa. Aluksi toteutuksen aloitus oli hankalaa, mutta sain työskentelystä paremman otteen sopimalla tapaamisia ohjaavan opettajan ja toimeksiantajan yhteyshenkilön kanssa. Harjoitteluoppaan raakaversio valmistui suhteellisen nopeasti ja sitä muokattiin opettajilta ja harjoitteluyksikön palautteen perusteella. Harjoitteluoppaan lopullinen versio oli useamman arvioinnin tulos ja valmistui marraskuussa 2018.

Viimeistelyvaiheessa edessä oli kehittämistyön raportin kirjoittaminen. Tässä vaiheessa opinnäytetyötä teoriataustan rajaus tuntui haasteelliselta ja loogisen sisällön muodostus lähes mahdottomalta. En halunnut raportista liian laajaa, ettei sen punainen lanka katoa lukijalta. Siispä keskityin vastaamaan

raportissa harjoitteluoppaan lukijalle ja käyttäjälle herääviin kysymyksiin. Tämän perusteella raportti-osuudessa käsitellään ohjattua harjoittelua, kliinisen fysiologian laboratoriota ja perehdyttämistä niin yleisesti kuin opiskelijankin näkökulmasta. Viimeistelyvaiheessa opinnäytetyöprosessin määräaika alkoi tuntua stressinä ja haittasi hieman kirjoittamista, mutta mielestäni tämä ei näy lopullisessa raportissa. Asioiden järjestelmällinen käsittely auttoi raportin koostamista ja kokonaisuus on helppolukuinen ja selkeä.

7.3 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Eettisyys ja luotettavuus ovat mukana heti opinnäytetyöprosessin alussa, kun opiskelija valitsee aiheen opinnäytetyölle. Opinnäytetyölle tärkeitä ominaisuuksia ovat ajankohtaisuus, yhteiskunnallinen merkitys ja työelämälähtöisyys, jotka osaltaan lisäävät työn luotettavuutta. Työelämälähtöisessä opinnäytetyöprosessissa on tärkeää, että opiskelija saa tukea ja ohjausta heti prosessin suunnitteluvaiheesta alkaen. Tuki ja ohjaus mahdollistavat opinnäytetyöprosessin asianmukaisen toteutumisen. Opinnäytetyön eettisyyteen vaikuttavat hyvän tieteelliset ja toiminnalliset käytännöt ja periaatteet. Opinnäytetyötä varten tulee hankkia vaaditut luvat ja toteuttaa opinnäytetyöi asiaan kuuluvalla tavalla. Tietolähteiden valinnassa tulee käyttää lähdekriittisyyttä, sillä opinnäytetyön tulee perustua uuteen ja laadukkaaseen tieteellisesti tutkittuun tietoon, käytännön kokemuksiin sekä ammattihenkilöiltä saatuun asiantuntijaperäiseen tietoon. Perusteellinen lähdekriittisyys lisää opinnäytetyön luotettavuutta ja eettistä turvallisuutta. Lähteet tulee merkitä opinnäytetyöhön ohjeiden mukaan niin, että ne voidaan jäljittää. Epäselvät tai puutteelliset viittaukset voivat johtaa plagiointiepäilyyn. Plagiointi tarkoittaa muiden kuin omien ajatusten ja ideoiden esittäminen ominaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 4-7; Vilka ja Airaksinen 2004.)

Huomioin laadukkaaseen kehittämistyön ohjeistukset sekä yleiset laadulliset ja eettiset periaatteet kaikissa opinnäytetyön vaiheissa. Tämän opinnäytetyön aihe oli ajankohtainen, sillä se ratkaisi selkeän puutteen toimeksiantajan opiskelijaohjauksessa. Lisäksi sillä voitiin vaikuttaa tulevaisuuden bioanalyttikkojen kliinisen fysiologian asiantuntijuuden kehitykseen. Konsultoin prosessin aikana useaa opettajaa ja pidin tiiviisti yhteyttä toimeksiantajan yhteyshenkilöön, joten harjoitteluoppaan sisältö pohjautuu moniammatilliseen asiantuntijuuteen. Opinnäytetyön tietoperustan keräsin käyttämällä laadukkaita ja tieteellisiä tietolähteitä. Harjoitteluoppaan sisältöön pyrin hyödyntämään KYSin omaa materiaalia, jotta tuotos kuvastaa juuri heidän periaatteitaan ja arvojaan. Harjoitteluoppaassa käytetyissä kuvissa ei näy harjoitteluyksikön asiakkaita tai henkilökuntaa, joten ne eivät loukkaa kenenkään yksityisyyttä. Opinnäytetyön raportissa pyrin käyttämään monipuolisesti tuoreita tietolähteitä. Mikäli lähde oli jo hieman vanhentunut, tarkastin lähteen tietojen todenperäisyyden toisesta tietolähteestä. Käytetyt kuvat ja lähteet on merkitty sekä harjoitteluoppaaseen että raporttiin asianmukaisella tavalla noudattaen Savonia-ammattikorkeakoulun ohjeistuksia. Kuvasin opinnäytetyöprosessin mahdollisimman tarkasti ja perustelin harjoitteluoppaan toteutukseen vaikuttaneet tekijät, mikä tukee opinnäytetyön luotettavuutta ja eettisyyttä.

7.4 Oman oppimisen arviointi ja ammatillinen kasvu

Minulle opinnäytetyön tekeminen opetti erityisesti tieteellisen ja näyttöön perustuvan tiedon arviointia, projektin suunnittelua, toteutusta ja hallintaa sekä loogista asioiden käsittelyä ja raportointia. Opinnäytetyön haastavin osuus oli realististen määräaikojen suunnittelu ja oman toiminnan kriittinen arviointi. Itsekriittisyys on ollut aina yksi vahvuuksistani, mutta opinnäytetyön aikana se kostautui itsevarmuuden puutteena. Huomasin, että etenkin raportin aloittaminen oli hankalaa silloin, kun en ollut itsevarma omista ratkaisuistani. Esimerkkinä edellisestä teoriataustan rajaus, jolloin jouduin ensin perustelemaan itselleni, miksi tekemäni rajaus on aiheen laajuuteen nähden sopiva. On tutkittu, että itsevarmuuden puute johtaa helposti päätöksentekokyvyn heikentymiseen ja ilmenee tehtävän välttelynä (National Research Council 1994, 173). Tämä osoittautui todeksi omallakin kohdalla opinnäytetyön loppuvaiheessa. Välttely loppui, kun hankin opinnäytetyön koostamisesta lisää tietoa ja tutustuin muiden opiskelijoiden raportteihin. Raportin kirjoittamisen jälkeen koin kasvaneeni ammatillisesti, etenkin tiedonkäsittelyn ja kriittisen arvioinnin osalta. Osaan myös kertoa asiantuntevasti opinnäytetyöhön liittyvistä aiheista, kuten opiskelijaohjauksesta, kliinisen fysiologian laboratorion toiminnasta, ohjatun harjoittelun periaatteista ja toteutuksesta sekä perehdyttämisen hyödyistä ja tärkeydestä.

7.5 Opinnäytetyön jatkokehitys

Opinnäytetyön jatkokehitykseen on paljon vaihtoehtoja. Harjoitteluoppaan kehityksen voisi aloittaa tutkimuksella, jossa kartoitetaan tarkemmin oppaan hyödyllisyys ja toimivuus. Tutkimustulosten perusteella opasta voisi alkaa jatkokehittämään suunnitelmallisesti toimivammaksi. Opinnäytetyöaihe voisi siis olla harjoitteluoppaan päivittäminen.

Harjoitteluopasta on mahdollista laajentaa oppimisen näkökulmasta lisäämällä siihen harjoittelujakson keskeisimpien tutkimusmenetelmien perusteet. Laajentamisen riskinä on, ettei opiskelija jaksanut tutustua sivumäärällisesti suureen harjoitteluoppaaseen. Voidaan myös miettiä, onko tutkimusmenetelmien perusteiden kertomiseen tarvetta, koska jokaisella opiskelijalla on pääsy ammattikorkeakoulun kliinisen fysiologian kurssimateriaaleihin. Harjoitteluopasta olisi helppo laajentaa erillisellä virtuaalisella kertaus- tai opetusmateriaalilla. Oikein-väärin väittämät harjoitteluyksiköstä olisi yksinkertainen tapa kerrata opetusmateriaalin sisältö ja varmistaa niiden sisäistäminen.

Harjoitteluoppaan ulkoasua on mahdollista kehittää yhteistyössä esimerkiksi Kuopion Muotoiluakatemian (KUMU) kanssa opinnäytetyön muodossa. Muotoilijat voisivat miettiä uusia ratkaisuja harjoitteluoppaan pääkohtien nostamiseen ja lisätä kuvamateriaalia harjoitteluyksikön tiloista. Opinnäytetyöprojekti KUMUn kanssa lisäisi Savonia-ammattikorkeakoulun ja KYSin moniammatillista yhteistyötä.

Olisi myös mielenkiintoista, jostulevaisuudessa harjoitteluoppaan toteuttaisi osittain tai kokonaan virtuaalisena. Harjoitteluyksikön voisi esimerkiksi kuvata kolmiulotteiseksi virtuaalimallinnukseksi niin, että opiskelija voi tutustua tiloihin etukäteen. Tällä voitaisiin helpottaa muun muassa infopalvelun ja pukuhuoneiden etsintää.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

AHOKAS, Laura ja MÄKELÄINEN, Juha 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus - Ennakoivaa työsuojelua [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-11-17.] Saatavissa: https://ttk.fi/koulutus_ja_kehittaminen/julkaisut/digijulkaisut/perehdyttaminen_ja_tyonopastus_-_ennakoivaa_tyosuojelua

AMMATTIKORKEAKOULUJEN REHTORINEUVOSTO 2010. Suositus tutkintojen kansallisen viitekehityksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-11-17.] Saatavissa: http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf

ESKELINEN, Seija 2016. Viitearvojen tulkina [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-11-17.] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=snk02060

HEINONEN, Noora 2004. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu - Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille [Verkkajulkaisu]. Sosiaali- ja terveysministeriö – Terveysalan ammattihenkilöiden neuvottelukunta. [Viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: http://portal.savonia.fi/amk/sites/default/files/pdf/tutustu_savoniaan/oha/STM_2003%20suositus%20harjoittelu%20terveysalalla.pdf

KANGAS, Pirkko ja HÄMÄLÄINEN, Juha 2007. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. Työturvallisuuskeskuksen palveluryhmän julkaisu. Vantaa: Nykypaino Oy.

KIISKINEN, Riitta 2018-11-16. Kuopion yliopistollinen sairaala. Kliinisen hoitotyön opettajan Hujanen Taija - Harjoitteluoppaan korjausehdotukset [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Minttu Puustinen. [Viitattu 2018-11-16.]

KIISKINEN, Riitta 2018-11-08. Harjoitteluoppaan korjausehdotukset [Sähköpostiviesti]. Vastaanottajat Leena Tikka, Minttu Puustinen ja Ulla Korhonen. [Viitattu 2018-11-16.]

KIISKINEN, Riitta 2018-04-12. Muistilista opiskelijoiden perehdyttämiseen [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Minttu Puustinen. [Viitattu 2018-04-12.]

LAINEN, Anne, RUISSHALME, Outi, SALERVO, Pirjo, SIVEN, Tuula ja VÄLIMÄKI, Päivi 2005. Opi ammattiin. Helsinki: Werner Söderström Oy.

LAINEN, Anne, RUISSHALME, Outi, SALERVO, Pirjo, SIVEN, tuula ja VÄLIMÄKI, Päivi 2014. Opi ja ohjaa sosiaali ja terveysalalla. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

LAKI POTILAAN ASEMASTA JA OIKEUKSISTA. L 17.08.1992/785. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

LAKI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖISTÄ. L 28.06.1994/559. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559>

LAKI TERVEYDENHUOLLON LAITTEISTA JA TARVIKKEISTA. L 24.10.2010/629. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100629>

LAMMI-TASKULA, Johanna 2011. Sosiaali- ja terveydenhuollon perusteet. Helsinki: WSOYpro Oy.

LINDH, Petri ja KARTTUNEN, Annastiina 2017. Sosiaali- ja terveysalan turvallisuusopas. Helsinki: Suomen Palopäällystöliitto.

MARKKANEN, Seija, KORHONEN, Sanna-Maija ja NIEMINEN, Ari 2007. Ohjatusti työhön - oppiminen motivointi ja sosiaalinen yrittäjyys. Tampere: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

NATIONAL RESEARCH COUNCIL 1994. Learning, Remembering, Believing [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.nap.edu/read/2303/chapter/13>

PARKKUNEN, Niina, VERTIO, Harri ja KOSKINEN-OLLONQVIST, Pirjo 2001. Terveysaineiston suunnittelun ja arvioinnin opas. Helsinki: Terveiden edistämisen keskus.

PSSHP 2018a. Harjoittelukohtaiset ohjeet [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7941027/Harjoittelukohtaiset+ohjeet+17092018.pdf/43e8502f-398d-4fd4-a563-9d48e4240219>

PSSHP 2018b. Kliinisen harjoittelun käsikirja [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7941030/Kliinisen+harjoittelun+k%C3%A4sikirja+01102018.pdf/8dc0d2f8-dbad-4460-9693-246e072267c1>

PSSHP s.a.a. Eettisesti hyvä hoito [Verkkojulkaisu]. [viitattu 2018-10-25.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/potilaat-ja-vierailijat/potilaan-tuki-ja-oikeudet/eettisesti-hyva-hoito>

PSSHP s.a.b. Harjoittelun aloitus [Verkkojulkaisu]. Harjoittelupaikan varaaminen. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyön-opetus/harjoittelun-aloitus>

PSSHP s.a.c. Kuopion yliopistollisen sairaalan magneettisairaalamalli – Hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelma vuosille 2017-2021 [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7876645/Hoitoty%C3%B6n+toimintaohjelma+2017-2022.pdf/4eaa5e68-cd7c-417d-83d5-6e4406c1ebff>

PSSHP s.a.d. Kuvantamiskeskus [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/hoitopalvelut/kuvantamiskeskus>

PSSHP s.a.e. KYSin strategia 2017-2022 [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2018-10-25.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7868509/KYSin+strategia.pdf/a267f06a-8ca2-4371-8f56-d499dc977cf5>

PSSHP s.a.f. Puijonsairaalan opaskartta [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.pssh.fi/documents/7796350/7841424/puijonsairaalanopaskartta2018alkaen.jpg/3ac8f437-e8ab-406f-be5a-dc6696edd4dc?t=1521184303826>

PSSHP s.a.g. Tahdomme parantaa [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: https://www.pssh.fi/documents/7796350/7870465/KYSesite_2013.pdf/d83a0906-5b0e-4352-b28b-c6afe0636cc6

ROMPPANEN, Maija 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-11-16.] Saatavissa: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0570-3/urn_isbn_978-952-61-0570-3.pdf

SAVONIA 2018a. Opetussuunnitelmat [Verkkajulkaisu]. Bioanalyytikon tutkinto-ohjelma. [viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155>

SAVONIA 2018b. Opetussuunnitelmat [Verkkajulkaisu]. Opintojaksotaulukko - Kliininen fysiologia, harjoittelu. [viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155&tab=6&krtid2=79308>

SAVONIA 2018c. Opetussuunnitelmat [Verkkajulkaisu]. Opintojaksotaulukko - Kypsyysnäyte. [Viitattu 2018-11-20.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155&tab=6&krtid2=94255>

SAVONIA 2018d. Opetussuunnitelmat [Verkkajulkaisu]. Opintojaksotaulukko - Opinnäytetyö. [Viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155&tab=6&krtid2=92585>

SAVONIA 2018e. Opetussuunnitelman [Verkkajulkaisu]. Opintojaksotaulukko - Opinnäytetyön viimeistely. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1155&tab=6&krtid2=94254>

SAVONIA 2018f. Yleistä harjoittelusta [Verkkajulkaisu]. Harjoittelu terveysalalla. [Viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutustu-savoniaan/opiskelu-koulutusaloilla/sosiaali-ja-terveysala/ohjattu-harjoittelu/yleista>

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ 2018. Palvelulupaus-käsikirja maakuntien valmistelijoille [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-11-18.] Saatavissa: <https://stm.fi/documents/1271139/3116043/Palvelulupaus-k%C3%A4sikirja+maakunnan+valmistelijoille/7c26501c-6683-4a68-8403-d7e4198f6b37/Palvelulupaus-k%C3%A4sikirja+maakunnan+valmistelijoille.pdf>

SOVIJÄRVI, Anssi, HARTIALA, Jaakko, KNUUTI, Juhani, LAITINEN, Tomi ja MALMBERG, Pekka 2018. Kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen perusteet. Tallinna: Duodecim.

- SOVIJÄRVI, Anssi, UUSITALO, Arto, LÄNSIMIES, Esko ja VUORI, Ilkka 1994. Kliininen fysiologi. Helsinki: Duodecim.
- SURAKKA, Tuula. 2009. Hyvä työpaikka hoitoalalla - näin haetaan ja sitoutetaan osaajia. Helsinki: Tammi.
- SUOMEN KUNTALIITTO 2011. Terveysthuollon laatuopas. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- SUPERIN SELVITYKSIÄ 2012. Lähi- ja perushoitajien työhyvinvointi 2012 [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-11-18.] Saatavissa: https://www.superliitto.fi/site/assets/files/4691/l_hi-_ja_perushoitaja.pdf
- TERVEYDENHUOLTOLAKI. L 30.12.2010/1326. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>
- TOIKKANEN, Rita 2003. Tyylikäs julkaisu - Painotyön ja verkkosivujen suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa - Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012 [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- TYÖTURVALLISUUSLAKI. L 23.08.2002/738. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-16.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>
- VALOPE 2017. Opiskelijaohjauksen laatusuositukset [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: https://kho-kliiniset-hoitotyön-opettajat.webnode.fi/_files/200000088-4ad314bcde/Hoitoty%C3%B6n_Laatusuositukset.pdf
- VALTIONEUVOSTON ASETUS AMMATTIKORKEAKOULUISTA. A 15.05.2003/352. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030352>
- VALVIRA 2008. Ammattioikeudet [Verkkajulkaisu]. Terveysthuollon ammattioikeudet. [Viitattu 2018-10-20.] Saatavissa: <https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet>
- VILKKA, Hanna ja AIRAKSINEN, Tiina 2004. toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi
- VÄESTÖLIITTO 2018. Vuorovaikutus [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-11-17.] Saatavissa: <https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/ihmissuhteet/vuorovaikutus/>

Kuopion yliopistollinen sairaala

HARJOITTELUOPAS

BIOANALYYTIKKO-OPISKELIJOILLE
KLIINISEN FYSIOLOGIAN
LABORATORIOON

SAVONIA
AMMATTIKORKEAKOULU

Minttu Puustinen
Savonia-ammattikorkeakoulu
Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma

SISÄLLYSLUETTELO

TERVETULOJA HARJOITTELEMAAN KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOON.....	3
KUOPION YLIOPISTOLLINEN SAIRAALA (KYS)	4
KYS-KUVANTAMISKESKUS.....	4
KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIO.....	5
TILAT	5
HENKILÖKUNTA	6
TUTKIMUKSET JA ASIAKKAAN KOHTAAMINEN	7
HARJOITTELUJAKSON KÄYTÄNNÖN ASIAT	8
ENNEN HARJOITTELUJAKSON ALKUA	8
ENSIMMÄINEN PÄIVÄ.....	8
KULKUKORTTI JA AVAIMET	9
TYÖVAATTEET JA PUKUKAAPIT	9
TYÖVUOROT, TAUOT JA VIIKKOPALAVERIT	10
RUOKAILU JA KAHVI.....	10
POISSAOLO- JA SAIRASTAPAUKSET.....	11
OHJAUS- JA PALAUTEKESKUSTELUT	11
HARJOITTELUN LOPUSSA.....	11
TURVALLISUUS	12
TOIMINTA POIKKEUSTILANTEESSA	13
LÄHTEET	14

TERVETULOA HARJOITTELEMAAN KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIOON

Kliininen fysiologia kuuluu kuvantamiskeskuksen palveluyksikköön. Yksikkömme tekee potilaiden elintoimintoja mittaavia ja kuvantavia tutkimuksia, joiden tuloksia käytetään sairauksien diagnostiikassa, hoidon suunnittelussa ja seurannassa. Tutkimuspalveluitamme käyttävät myös erityisvastuualueen muut sairaalat ja perusterveydenhuollon yksiköt. Laboratorion henkilökunta on moniammatillista, osaavaa ja motivoitunutta. Opiskelijaohjaus on tärkeä osa yksikkömme toimintaa. Haluamme tarjota opiskelijalle laadukkaan harjoittelukokemuksen, joka toteutetaan yksilöllisesti ja opiskelijälähtöisesti.

TERVETULOA OPPIMAAN TYÖRYHMÄMME JÄSENENÄ!

Ammattikorkeakoulutuksen ohjatussa harjoittelussa opiskelija perehtyy sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan ja arvoihin. Ohjatun harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattiopintojen keskeisiin työtehtäviin sekä tiedon ja taidon soveltamiseen käytännössä. Kliinisen fysiologian ohjatussa harjoittelussa opiskelija tutustuu asiakkaan ohjaamiseen, kliinisen fysiologian tutkimusten suorittamiseen sekä tutkimustulosten tulkintaan.

Tämä harjoitteluopas on tehty auttamaan bioanalytiikko-opiskelijaa kliinisen fysiologian harjoittelujaksolle valmistautumisessa. Opas sisältää yleistä tietoa harjoitteluyksiköstä, harjoittelujaksosta, kerrattavista aihepiireistä ja etukäteen toimitettavista materiaaleista. Lisäksi oppaassa käydään läpi harjoittelun aloituksen kannalta keskeisiä käytännön asioita. Perehdytysmateriaalin tavoitteena on sujuvoittaa kliinisen fysiologian harjoittelujakson aloitusta ja edistää opiskelijaohjauksen laatua. Harjoitteluopas on laadittu opinnäytetyönä.

Opiskelija saa ohjausta ja tukea koko harjoittelujakson ajan. Ensimmäisenä päivänä opiskelija käy läpi alkuperehdytyksen opiskelijavastaavan johdolla. Tämän jälkeen opiskelijalle nimetään ohjaaja, jonka kanssa hän toimii viikon kerrallaan osoitetussa työpisteessä. Ohjaaja perehdyttää opiskelijan työpisteen toimintaan. Opiskelijalta odotetaan itseohjautuvuutta koko harjoittelujakson ajan. Opiskelijan on hyvä muistaa, että tutkimuksiin osallistuessa hän on osa asiakaskokemusta.

OPISKELIJANA MINÄ

- Otan aktiivisesti vastuuta omasta perehtymisestä
- Kysyn ja haen lisätietoa asioista, joita en ymmärrä.
- Huolehdin osaltani asiakkaan hoitokokemuksesta.
- Teen yhteistyötä laboratorion henkilökunnan kanssa.
- Osallistun rohkeasti asiakkaan ohjaamiseen.

KUOPION YLIOPISTOLLINEN SAIRAALA (KYS)

KYS eli Kuopion yliopistollinen sairaala kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin ja on yksi Suomen viidestä yliopistosairaalaista. KYS vastaa piirinsä erikoissairaanhoidosta ja erityistason sairaanhoidosta Itä-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiireissä. Opetussairaala KYS tekee läheistä yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. KYSin pääsairaala sijaitsee Kuopion tiedepuistossa. KYSissä vaikuttavat kaikki lääketieteen erikoisalajat, jotka tekevät tiivistä moniammatillista yhteistyötä.

KYSin toiminta perustuu laatuun ja tehokkuuteen. KYSin tärkein tehtävä on tarjota potilaalle parasta mahdollista hoitoa. Tehtävän toteutumisen tukena on sekä lainsäädäntö että eettiset ohjeet. Eettisyys tarkoittaa potilaan ja asiakkaan kohtaamisessa tasa-arvoisuutta ja asianmukaista kohtelua. Etiikka koskee kaikkia hoidon ja palvelujen osapuolia. Lainsäädäntö oikeuttaa ja velvoittaa toimimaan terveysalalla eettisesti arvokkaalla tavalla.

KYSin visio on olla Suomen vetovoimaisin yliopistollinen sairaala, jossa potilaat ovat osaavissa ja turvallisissa käsissä. Visiota ohjaavat arvot ovat potilaslähtöisyys, ammattitaito, työhyvinvointi ja hyvä kohtelu. Vision toteutumiseksi KYS on laatinut strategian, jonka avulla KYS saavuttaa tavoitteensa vuosina 2017-2022. Strategisella suunnitelmalla pyritään edistämään laatua ja kilpailukykyä, huippuosaamista sekä potilaan hyvinvointia. KYSissä hoitotyötä kehitetään magneettisairaalamallin mukaisesti. Magneettisairaalamalli on hoitotyön systemaattinen näyttöön perustuva toiminnan kehittämisen ja johtamisen malli. Keskeisenä tavoitteena ovat erinomainen potilashoidon laatu ja henkilöstön työtyytyväisyys.

KYS-KUVANTAMISKESKUS

KYS-Kuvantamiskeskus sijaitsee KYSin pääsairaalassa. Siellä tehdään diagnostisia tutkimuksia ja kuvantamishjattuja hoitotoimenpiteitä. Kuvantamiskeskus tuottaa klinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, neurofysiologian, radiologian sekä patologian tutkimuksia ja lisäksi ylläpitää kuvantamisarkistoa. Kuvantamiskeskus on sitoutunut toimimaan hyvien kansallisten ja kansainvälisten hoitokäytäntöjen mukaisesti. Hoitopäätökset nojataan tieteelliseen tai muuten pätevään näyttöön. Aktiivinen tutkimus ja erikoisalojen osaajien koulutus ovat tärkeä osa kuvantamiskeskuksen toimintaa. Kuvantamiskeskuksessa työskentelee noin 250 työntekijää.

TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT

- Potilaslähtöisyys
- Ammattitaito
- Työhyvinvointi
- Eettisyys

KLIINISEN FYSIOLOGIAN LABORATORIO

TILAT

Kliinisen fysiologian laboratorio kuuluu kliinisen fysiologian, isotooppilääketieteen ja kliinisen neurofysiologian yksikköön, jonka käyntiosoite on Puijonlaaksontie 2, 70210 KUOPIO. Laboratorion tilat sijaitsevat pääsairaalan A-portaassa 2. kerroksessa. Tiloista löytyy tutkimushuoneet, henkilökunnan taukokuone, sekä opiskelijoiden tavaroiden säilytyslokero.

EKG-yksikkö sijaitsee C-portaassa 0.-kerroksessa verinäytteenottoyksikön vieressä. Opiskelija pääsee tutustumaan harjoittelun aikana myös isotooppilääketieteen yksikköön, joka sijaitsee samoissa tiloissa kliinisen fysiologian kanssa.

Sijainti kartassa. Kuva suurentuu tuplaklikkaamalla.

Henkilökunnan taukuhuone.

HENKILÖKUNTA

Kliinisen fysiologian laboratoriossa työskentelee bioanalyttikoiden lisäksi sairaanhoitajia, lääkäreitä, erikoislääkäreitä ja fyysikkoja. Opiskelijan harjoittelujakson valmisteluun osallistuvat pääasiassa opiskelijavastaava sekä kliinisen hoitotyön opettaja KYSin Hoitotyön kehittämis-, opetus- ja tutkimusyksiköstä.

<p>Taija Hujanen Kliinisen hoitotyön opettaja Puh. 044 717 9355 Taija.Hujanen@kuh.fi</p>	<p>Riitta Kiiskinen Opiskelijavastaava Puh. 044 717 9425 Riitta.Kiiskinen@kuh.fi</p>
<p>Eija Kettunen Osastonhoitaja Eija.Kettunen@kuh.fi</p>	<p>Leena Taskinen Apulaisosastonhoitaja Leena.Taskinen@kuh.fi</p>

TUTKIMUKSET JA ASIAKKAAN KOHTAAMINEN

Kliinisen fysiologian laboratoriossa tutkitaan elimistön toimintaa ja häiriöitä käyttämällä fysiologisia tutkimusmenetelmiä. Tällaisia tutkimuksia ovat esimerkiksi keuhkojen ja sydämen toimintaa kuvaavat tutkimukset, verenpaineen ja sydänfilmin pitkäaikaisrekisteröinnit, alaraajojen verenkierronmittaukset ja ruoansulatuskanavan toimintaa mittaavat tutkimukset. Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua tehtäviin tutkimuksiin yhdessä ohjaajan kanssa.

Harjoittelujakson kannalta olennaisia kokonaisuuksia ovat elektrokardiografia (EKG), kliininen kuormituskoe ja spirometriatutkimukset. Opintojakson aikana opiskelija tutustuu harjoitteluyksikön päivittäisiin laitehuoltoihin sekä perehtyy laadunvarmistus-, työ- ja potilasturvallisuuskäytäntöihin. Opiskelijan on hyvä kerrata ennen harjoittelujakson alkua yleisimpien tutkimusmenetelmien periaate ja teoria. Lisäksi kannattaa kerrata, kuinka tutkimukset ja asiakkaan ohjaus käytännössä suoritetaan potilastutkimusprosessin mukaisesti. Opiskelija perehdytetään tehtäviin tutkimuksiin aina ennen asiakkaan kohtaamista.

Opiskelija on osa asiakaskokemusta. Tämä tarkoittaa, että opiskelijan tulee toteuttaa KYSin yhteistä arvoihin perustuvaa missiota ja visiota. Opiskelijan tulee tervehtiä asiakkaita ja kohdella heitä arvokkaasti kaikissa harjoitteluorganisaation tiloissa ja tutkimustilanteissa. Vanhempia asiakkaita on hyvä teititellä. Opiskelija esittelee itsensä ja roolinsa tutkimuksessa, sekä kysyy lupaa olla läsnä oppimassa. Asiakkaan yksilöllisyyttä ja yksityisyyttä tulee kunnioittaa. Opiskelija ohjaa asiakasta saavutetun osaamisensa rajoissa ja toimii lakien, asetusten sekä eettisten arvojen ja periaatteiden mukaan.

Potilasturvallisuus tarkoittaa, että potilas saa tarvitsemaansa ja oikeaa hoitoa, josta aiheutuu hänelle mahdollisimman vähän haittaa. Opiskelija edistää potilasturvallisuutta ja hoidon laatua toimimalla vastuullisesti ja osaamistasonsa tiedostaen. Opiskelijan tulee ennen harjoittelua huolehtia rokotuksista ja tuoda mukanaan harjoitteluun saapuessa rokotustodistus.

KERTAA ETUKÄTEEN

- EKG periaate.
- Spirometriatutkimuksen periaate.
- Kliinisen kuormituskokeen periaate.
- Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaus.
- Tutkimuksen suoritus potilastutkimusprosessin mukaisesti.

HARJOITTELUJAKSON KÄYTÄNNÖN ASIAT

Harjoittelujaksoon liittyy useita käytännön asioita, joihin on hyvä perehtyä etukäteen. Luethan oppaan siis huolellisesti läpi ja tarkastat, että olet toimittanut tarvittavat materiaalit ennen harjoittelujakson alkua. Epäselvissä asioissa voit ottaa yhteyttä opiskelijavastaavaan. Yhteystiedot löytyvät henkilökunta -osiosta.

ENNEN HARJOITTELUJAKSON ALKUA

Opiskelijan tulee olla suorittanut harjoittelujaksoa edeltävät ammattiopinnot ja tietoturvakoulutukset hyväksytysti.

Opiskelija toimittaa opiskelijavastaavalle viimeistään viikkoa ennen harjoittelun alkamista CV:n sekä linkin harjoittelublogiin, josta löytyy lähtötasokuvaus ja harjoittelujaksolle asetetut oppimistavoitteet.

Kaikkien KYSiin harjoitteluun saapuvien opiskelijoiden tulee perehtyä [Kliinisen harjoittelun käsikirjaan](#) – edellytys harjoittelun aloitukselle.

Opiskelijan odotetaan kertaavan harjoittelujakson keskeisimmät aihealueet ennen harjoittelun alkamista.

ENSIMMÄINEN PÄIVÄ

Ensimmäisenä päivänä opiskelija perehtyy laboratorion tiloihin ja sen käytännön toimintaan. Opiskelijalla tulee olla mukana henkilöllisyys- ja rokotustodistus. Henkilöllisyystodistusta tarvitaan kulkukortin hakuun. Lisäksi opiskelijalla pitää olla asianmukaiset työkengät, nimineula ja opiskelijakortti.

Opiskelija saapuu sovittuun aikaan pääaulaan ja noutaa kulkukortin infopalvelusta. Opiskelija hakee ja pukee ylleen suojavaatteet. Tarkemmat ohjeet löytyvät kliinisen harjoittelun käsikirjasta.

Jos opiskelija on ensimmäistä kertaa harjoittelussa KYSissä, hän osallistuu kliinisen hoitotyön opettajan pitämälle kyselytunnille Kaarisairaalan 4. kerroksessa klo 9.30-10.30. Kyselytunnin jälkeen opiskelija käy lounaalla ja suuntaa sieltä klo 11.00 kliinisen fysiologian laboratorioon, jossa opiskelija ja opiskelijavastaava käyvät yhdessä läpi harjoitteluun liittyviä käytännön asioita. Jos opiskelija on ollut jo aiemmin harjoittelussa KYSissä, hän saapuu suoraan klo 7:30 kliinisen fysiologian odotusaulaan.

TOIMITA viikkoa ennen harjoittelun alkua:

- CV
- Blogiosoite
- Lähtötasokuvaus
- Oppimistavoitteet

MUKAAN ensimmäisenä päivänä:

- Henkilöllisyystodistus
- Rokotustodistus
- Nimineula
- Työkengät
- Opiskelijakortti

KULKUKORTTI JA AVAIMET

Opiskelija saa kulkukortin ja henkilökohtaisen pukukaapin avaimet pääsairaalan T-käytävän infopalvelusta. Luovutukseen tarvitaan kuvallinen henkilöllisyystodistus. Kulkukortti on käytössä koko harjoittelujakson ajan ja se tulee pitää mukana aina sairaalan alueella liikkeessä. Opiskelijan kulkulupa ei ole voimassa yöaikaan.

INFOPALVELU

- Pääsairaala
- Pääaula
- T-käytävä

Palautathan kulkukortin ja pukukaapinavaimet heti harjoittelujakson päätyttyä infopalvelun postilaatikkoon.

TYÖVAATTEET JA PUKUKAAPIT

Harjoitteluyksikössä työvaatteina käytetään tummansinisiä suojavaatteita. Työvaatteet löytyvät koosta XXS-XXXXL. Mikäli opiskelija tarvitsee suuremman vaatekoon, tulee hänen olla yhteydessä tekstiilihuoltoon. (kys.tekstiilihuolto@sakupe.fi).

PUKUKAAPIT

- Pääsairaala
- A-porras
- 00.-kerros
- Seuraa seinissä olevia opasteita.

Työvaatteet haetaan kulkukortilla opiskelijoiden itsepalveluvarastosta, joka sijaitsee pääsairaalan aulan, A-portaan 00. kerroksessa. Opasteet varastoon löytyvät 00. kerroksen seinistä.

Pukuhuoneen ja -kaappien sijainti neuvotaan opiskelijoiden työvaatevaraston ovelta olevassa kartassa. Pukukaapit jaetaan toisen opiskelijan kanssa, joten arvotavaroita ei kannata jättää pukukaappiin. Opiskelijoille on säilytyslokero laboratorion tiloissa.

Työvaatteita otetaan yhdet kerrallaan, jotta ne riittävät kaikille harjoittelijoille. Työvaatteiden alla ei saa pitää pitkähihaista paitaa, vaan kylmempinä aikoina opiskelijan on mahdollista saada käyttöönsä vilutakki kliinisen fysiologian laboratorion. Harjoittelujakson aikana opiskelijan tulee noudattaa ohjeistuksia hoitohenkilökunnan ulkoasuun ja pukeutumiseen liittyen.

Käytetyt työvaatteet palautetaan pukuhuoneessa oleviin pyykkipusseihin.

TYÖVUOROT, TAUOT JA VIIKKOPALAVERIT

Opiskelija on viikon kerrallaan samassa tutkimuksessa. Työvuorot alkavat pääsääntöisesti klo 07:30. Poikkeuksena EKG-yksikkö, jossa vuoro alkaa jo 06:45. Työpäivän pituus on 7 tuntia. Valmiiseen työvuorolomakkeeseen kirjataan vuoron alkamis- ja loppumisaika 15 min tarkkuudella. Tunnit tarkastetaan harjoittelun lopussa.

Opiskelija on oikeutettu vähintään 10 minuutin kahvitaukoon ja 20 minuutin ruokataukoon. Opiskelijan on huolehdittava omien taukojensa toteutumisesta. On suotavaa, että opiskelija pitää tauot samaan aikaan ohjaajan kanssa.

Puhelimen käyttö on tauoilla sallittua. Puhelin kannattaa säilyttää äänettömällä laukussa/laukkukaapissa taukoajan ulkopuolella, sillä taskussa puhelin todennäköisesti kontaminoituu sairaalan mikrobikannalla. Henkilökunta saa kantaa työpuhelin taskussa.

[Ethän keskustele potilastapauksista harjoitteluyksikön ulkopuolella.](#)

Yksikössä järjestetään kaksi viikkopalaveria, jotka on tarkoitettu myös opiskelijoille. Keskiviikkoisin pidetään koulutusmeeting klo 08:00 auditorion viereisessä kokoustilassa, johon siirrytään yhdessä kahvihuoneesta. Perjantaisin pidetään joko palaveri klo 07:15 taukuhuoneessa tai laaturyhmän kokous yläkerran kokoushuoneessa klo 8:00.

RUOKAILU JA KAHVI

Opiskelijalla on mahdollisuus ruokailla joko henkilöstöravintoloissa, kahviloissa tai henkilökunnan taukuhuoneessa. Henkilöstöravintolassa lounaan saa opiskelijakortilla alennettuun hintaan. Eväät opiskelija voi säilyttää taukuhuoneen jääkaapissa.

[Jos juot taukuhuoneessa kahvia, kuittaathan kupposet tuomalla mukanaasi paketin kahvia tai maksamalla 2. krs. kahvihuoneen jääkarhuun 20sentiä/kuppi. EKG-yksikön kahvia ei tarvitse maksaa.](#)

Olet tervetullut
OSALLISTUMAAN
viikkopalaverihin

POISSAOLO- JA SAIRASTAPAUKSET

Poissaolo- tai sairastapauksessa on oltava mahdollisimman pian yhteydessä laboratorion opiskelijavastaavaan sekä koulun vastuuoopettajaan. Poissaolojen korvaamisesta sovitaan harjoittelusta vastaavan opettajan ja opiskelijavastaavan kanssa. Lyhytkestoinen poissaolo ei vaikuta harjoittelun jatkumiseen, vaan se korvataan harjoittelun aikana. Pidemmän poissaolon kohdalla arvioidaan tilannetta yksilöllisesti.

Ilmoitathan poissaolosta heti aamulla, ettei laboratoriossa huolestuta.

OHJAUS- JA PALAUTEKESKUSTELUT

Opiskelija arvioi harjoittelun aikana oppimistaan ja toimintaansa harjoittelublogiin. Harjoittelublogiin EI saa kirjoittaa potilastietoja.

Opiskelijan kannattaa pyytää työpisteen hoitajilta rohkeasti suullista palautetta koko harjoittelujakson ajan. Opiskelijan tulee huolehtia, että saa myös kirjallista arviointia blogiin jokaisen viikon lopussa.

Harjoittelujakson aikana pidetään kaksi ohjaus- ja palautekeskustelua. Ensimmäinen keskustelu pidetään harjoittelujakson puolivälissä ja toinen sen lopussa. Keskusteluihin osallistuu opiskelija, opiskelijavastaava sekä ohjaava opettaja. Keskusteluissa tarkastellaan harjoittelun etenemistä ja tavoitteiden toteutumista.

HARJOITTELUN LOPUSSA

Opiskelijan kannattaa antaa harjoitteluyksikölle suullista ja kirjallista palautetta harjoittelukokemuksesta, sillä saatujen opiskelijapalautteiden pohjalta seurataan ja kehitetään opiskelijaohjauksen laatua.

Kaikki opiskelijat täyttävät viimeisenä päivänä CLES-kyselyn Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin verkkosivuilla ja palautelomakkeen harjoitteluyksikössä.

Ilmoita POISSAOLO

- Riitalle
044 717 9425
- tai toimistoon
017-173270

CLES-kysely:

- www.psshp.fi
- opetus
- hoitotyön opetus
- opiskelijaohjaus
- opiskelijaohjauksen
laatukysely
- CLES

OPISKELIJAPALAUTTEELLA

Seurataan ja kehitetään
opiskelijaohjauksen laatua

TURVALLISUUS

Työturvallisuudella pyritään turvaamaan henkilökunnan ja opiskelijan työkyky sekä turvallisuus ja ehkäisemään mahdolliset terveyttä uhkaavat riskit. Opiskelija vastaa osaltaan laboratorion työyhteisön ja asiakkaiden hyvinvoinnista. Vaikka harjoittelun ohjaaja on vastuussa opiskelijasta, on opiskelija kuitenkin vastuussa omasta toiminnastaan koulutuksen tason mukaan. Opiskelijan kanssa on hyvä suunnitella työskentely etukäteen ja pyrkiä ennakoimaan mahdolliset työhön liittyvät vaaratekijät.

Kliinisen fysiologian laboratoriossa bioanalytikko-opiskelija on jatkuvasti kontaktissa asiakkaiden kanssa. Rokotuksilla pyritään ehkäisemään tartuntatautien riski. Rokotteet eivät suojaa ainoastaan työntekijää, vaan myös estävät tautien leviämistä asiakkaasta toiseen. Suojavaatetus, huolellinen käsihygienia ja aseptiset työskentelytavat ovat tärkeimmät yksittäiset keinot ehkäistä mikrobin leviämistä ja infektioiden syntymistä. Opiskelijalla on velvollisuus työskennellä aseptisesti. Kädet pestään vesisaippuapesulla töihin tullessa ja töistä lähtiessä, aina kun kädet ovat näkyvästi likaiset sekä ennen ruokailua ja wc-käynnin jälkeen. Kädet desinfioidaan alkoholihuuhteella potilaskontaktia ennen ja sen jälkeen.

Paljon asiakaskontakteja sisältävässä työssä on aina mahdollisuus uhkaavan asiakkaan kohtaamiseen. Uhkaava asiakas saattaa olla esimerkiksi mielenterveyspotilas, muistisairas vanhus tai päihtynyt henkilö. Uhkaava tilanne saattaa syntyä varoittamatta, minkä vuoksi opiskelijalle tulee harjoittelun alkaessa neuvoa toimintaohjeet uhkaavan tilanteen varalta. Olennaisia asioita ovat hälytyspainikkeiden ja poistumisteiden sijainti.

Ennen harjoittelua on hyvä palauttaa mieleen aseptiset työskentelytavat hoitotyössä. Kannattaa kerrata, milloin ja miten huolellinen käsihygienia toteutetaan, sekä miten uhkaavassa asiakastilanteessa tulee toimia. Tarkempi perehdytys työturvallisuuskäytäntöihin ja toimintatapoihin tapahtuu harjoitteluyksikössä.

KERTAA ETUKÄTEEN

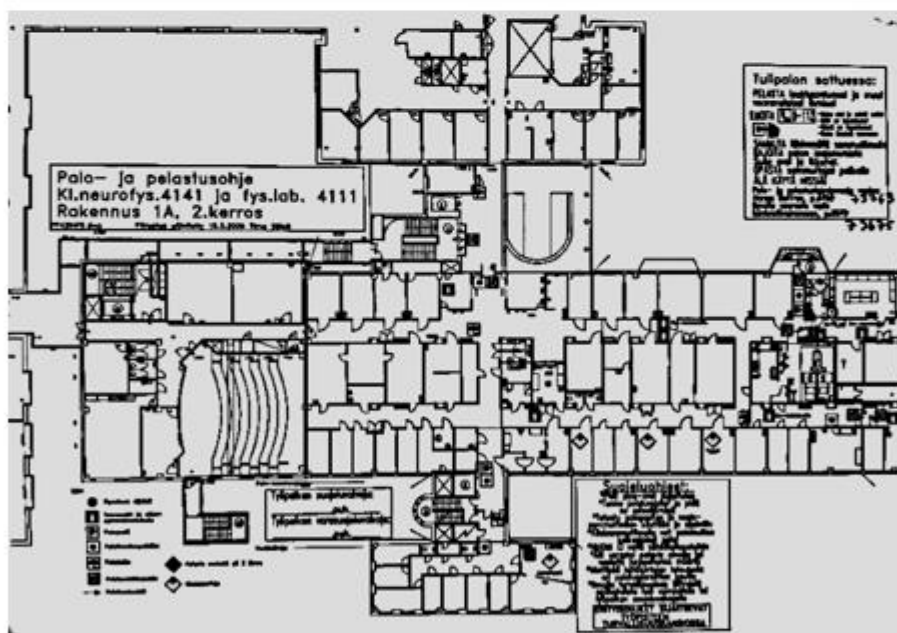
- Aseptiset työskentelytavat.
- Ohjeet käsien pesuun ja desinfiointiin.
- Uhkaavan asiakkaan kohtaaminen.

TOIMINTA POIKKEUSTILANTEESSA

Laboratorion pelastusohjeet löytyvät harjoitteluyksiköstä ja niihin kannattaa tutustua heti harjoittelujakson alkaessa. Pelastusohjeista selviää toimintaohjeet poikkeustilanteessa, kuten tulipalon sattuessa.

ELVYTYŚ, soita
2222

Muistathan, että KYSissä on nollatoleranssi väkivallan suhteen.

Laboratorion palo- ja pelastusohje.

LÄHTEET

KIRJALLISUUS JA VERKKOJULKAISUT

LINDH, Petri ja KARTTUNEN, Annaelina 2017. Sosiaali- ja terveysalan turvallisuusopas. Helsinki: Suomen Palopäällystyöliitto.

PSSHP 2018a. Harjoittelukohtaiset ohjeet [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7941027/Harjoittelukohtaiset+ohjeet+17092018.pdf/43e8502f-398d-4fd4-a563-9d48e4240219>

PSSHP 2018b. Kliinisen harjoittelun käsikirja [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7941030/Kliinisen+harjoittelun+k%C3%A4sikirja+01102018.pdf/8dc0d2f8-dbad-4460-9693-246e072267c1>

PSSHP s.a.a. Eettisesti hyvä hoito [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-25.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/potilaat-ja-vieraajat/potilaan-tuki-ja-oikeudet/eettisesti-hyva-hoito>

PSSHP s.a.b. Harjoittelun aloitus [Verkkijulkaisu]. Harjoittelupaikan varaaminen. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/opetus/hoitotyon-opetus/harjoittelun-aloitus>

PSSHP s.a.c. Kuopion yliopistollisen sairaalan magneettisairaalamalli – Hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelma vuosille 2017-2011 [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-11-21.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7876645/Hoitoty%C3%B6n+toimintaohjelma+2017-2022.pdf/4eaa5e68-cd7c-417d-83d5-6e4406c1ebff>

PSSHP s.a.d. Kuvantamiskeskus [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/hoitopalvelut/kuvantamiskeskus>

PSSHP s.a.e. KYSin strategia 2017-2022 [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-25.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7868509/KYSin+strategia.pdf/a26706a-8ca2-4371-8f56-d499dc977c15>

PSSHP s.a.f. Puijon sairaalan opaskartta [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: <https://www.psshp.fi/documents/7796350/7841424/pujjonsairaalanoipaskartta2018alkaan.jpg/3ac8f437-e8ab-406f-be5a-dc6696edd4dc?h=1521184303826>

PSSHP s.a.g. Tahdomme parantaa [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-28.] Saatavissa: https://www.psshp.fi/documents/7796350/7870465/KYSseite_2013.pdf/d83a0906-5b0e-4352-b28b-c6afe0636cc6

Savilahti s.a. Yritykset ja toimijat – KYS Logo [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-10-25.] Saatavissa: <http://www.savilahti.com/yritykset-ja-toimijat>

Savonia 2018. Opetussuunnitelmat [Verkkijulkaisu]. Opintojaksoaikalukko - Kliininen fysiologia, harjoittelu. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtd=1155&tab=6&krtd2=79308>

SOVIÄRVI, Anssi, HARTIALA, Jaakko, KNUUTI, Juhani, LAITINEN, Tomi ja MALMBERG, Pekka 2018. Tallinna: Duodecim.

Työturvallisuuskeskus s.a. Työturvallisuuden perusasiat kuntoon – 10 keskeistä keinoa [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: https://ttk.fi/files/4998/tyoturvallisuuden_perusasiat_kuntoon_netti.pdf

ValOpe, 2017. Opiskelijaohjauksen laatusuositukset [Verkkijulkaisu]. [Viitattu 2018-11-01.] Saatavissa: https://kho-kliiniset-hoitotyon-opettajat.webnode.fi/_files/200000088-4ad314bcde/Hoitoty%C3%B6n_Laatusuositukset.pdf

HENKILÖKOHTAISET TIEDONANNOT

KIISKINEN, Riitta 2018-11-16. Kuopion yliopistollinen sairaala, Kliinisen hoitotyön opettajan HUIJANEN Taina - Harjoitteluoppaan korjausehdotukset [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Minttu Puustinen. [Huomioitu 2018-11-16.]

KIISKINEN, Riitta 2018-11-08. Harjoitteluoppaan korjausehdotukset [Sähköpostiviesti]. Vastaanottajat Leena Tikka, Minttu Puustinen ja Lilla Korhonen. [Huomioitu 2018-11-16.]

KIISKINEN, Riitta 2018-04-12. Muistilista opiskelijoiden perehdyttämiseen [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Minttu Puustinen. [Huomioitu 2018-04-12.]